

БОГДАН Б. ФЕДЧУК

ЗАГАДКИ

ЧИТАЙТЕ ЩОДНИНИ
У ВІЛЬНІ ХВИЛИНИ

БОГДАН Б. ФЕДЧУК

ЗАГАДКИ

ЧИТАЙ, ДУМАЙ, ВІДГАДУЙ

НАДЦЯТА ЗБІРКА ВІРШОВАНИХ ЗАГАДОК

**ВИДАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ПЕДАГОГІВ У КАНАДІ
Торонто, 1978.**

Накладом дружини автора

СТЕФИ ФЕДЧУК

Усі права застерігається

**З друкарні „Гомону України”, 140 Бетирст Ст.
Торонто, M5V 2R3**

**Printed by "Ukrainian Echo", 140 Bathurst St.
Toronto, Canada M5V 2R3**

BOHDAN B. FEDCHUK

RIDDLES

READ, THINK AND GUESS

SEVENTEENTH BOOK OF RIDDLES

UKRAINIAN TEACHERS' ASSOCIATION OF CANADA
Toronto, 1978.

П Р И С В Я Т А *)

1917-1918 60-та РІЧНИЦЯ 1977-1978

Вже шістдесят років тому
 Як лісами і степами
 Пролунало в Україні:
В НАШІЙ ХАТІ МИ — ПАНАМИ!

САМОСТІЙНА УКРАЇНА!
СЛАВА! Слова гомоніли.
ВОЛЯ! Одність і безмежно
 З тих подій усі раділи.

ХАЙ ПРОПАДЕ ЗЛО, НЕВОЛЯ!
 Вільні України діти,
 Голосили: **НЕ БУДЕМО**
БІЛЬШЕ ВОРОГАМ ТЕРПІТИ.

СЛАВА, НЕХАЙ ВІЧНА БУДЕ,
ДЛЯ ТИХ ПОДІЙ ІСТОРИЧНИХ,
ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ,
І ГЕРОЯМ ДІЙ ВЕЛИЧНИХ!

Торонто, 4. 8. 1977 р.

Б. Б. Ф.

*) Пояснення до „Присвяти” — дивися на сторінці 45-тій.

до
ПАМ'ЯТІ ШІСТДЕСЯТРІЧЧЯ ПРОГОШЕННЯ
САМОСТІЙНОСТІ УКРАЇНИ

1917-1918

1977-1978

До населення міста Львова!

Волею українського народу утворила
ся на українських землях бувшої
австро-угорської монархії

Українська Держава.

Найвищою державною властю Української Держави є

УКРАЇНСЬКА НАЦІОНАЛЬНА РАДА

З цього дня Українська Національна Рада

обняла владу в столицьмі місті ЛЬВОВІ

і на шльї території УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ.

Дальші зарядження видадуть ЦИВІЛЬНІ І ВІЙСЬКОВІ ОРГАНИ
Української Національної Ради

Звертається до населення міста Львова і області з наступним повідомленням.

Ми зли українське населення міста Львова і області до української держави.

Львів, 1 грудня 1918

УКРАЇНСЬКА НАЦІОНАЛЬНА РАДА

ЗАГАДКИ

ХТО ЦЕ? ЩО ЦЕ? КОЛИ? ЯК? ЧОМУ? ДЕ?

1.

ХТО ТАК КЛИЧЕ?

Приходіть до мене діти,
Всім скарби великі дам.
Покажу я в світ дорогу,
Двері в світ відкрию вам!

2.

Це ж коли? Хоч добрі очі,
Має зір прекрасний —
Кажуть: „Він мов нічка темний,
Бо сліпий, нещасний”.

3.

ЧИ ЦЕ Є МОЖЛИВЕ?
ХТО ВІН?

Має він здорові очі,
Досконало добрий зір,
Школи покінчив найвищі,
А СЛІПІЙ, чи поговір?

Я ось відповідь підсуну
Вам уже готову.
Це достойник, що карався
За віру Христову.

4.

Що за клопіт є всесвітній
Спільний всім і без різниць, —
Найконечніше — живому?
(Інше — це вже до дрібниць).
Усіх племен і народів,

Це міжнародний є клич.
 ЄДИНИЙ ВІН, УСІМ СПІЛЬНИЙ,
 Чи „культура” це, чи „дич”.
 Погляд тут цілком не важний
 Переконань всіх ідей,
 Політичних. Він є спільний
 Для тварин і всіх людей.

5.

Що то — мертво, не живе,
 Але всіх годує?
 Мертве бач, та як і всі
 Їжі потребує?

6.

На ковзанах та льоду,
 Гонять он якусь „біду” —
 Круглу, чорну і киями
 Цю „біду” женуть до брами.

7.

Хемія, — як скло робити,
 Знана в світі штука.
 А скажіть но, де постала
 Перша ця наука?

8.

Це здається — мов дрібничка,
 Але добре й знати:
 От — коли найкраще влітку
 Квіти підливати?

9.

ЩО ЦЕ?

Мов сльоза — вода чистенька,
 Люди все ж не п'ють, бо тхне,
 А як з іскрою зіткнеться —
 Вмить полум'ям спалахне?

10.

ТРИ КОНЕЧНОСТІ ВЕЛИКІ
Для людини є потрібні,
Крім води, повітря, сонця
І до згаданих подібні.
Та, сказати б, ці три речі —
Це потреба всіх щоденна,
Цим турбуються найбільше,
Хоч турбота ця й буденна.

11.

Що за винахід такий —
Тішить він дітвору,
Помагає не одним —
„Підвестися вгору”?

12.

Завжди він стирчить угору,
Рот відкритий день і ніч;
Дихає він непотрібним,
Що йому післяла ніч.

13.

Бідні люди, чи багаті —
Завжди в них танцюю в хаті.
Часто теж виходжу з хати
І на ганку танцювати.

14.

Коли люди печуть ПАСКУ,
Коли КАЛАЧ, — КОРОВАЙ?
Із яких то свят-нагоди
Звичай наш це, відгадай.

15.

Що це є? Цікаве досить
Чорними значками,
А „насвітлює” події
Світові, — рядками.

16.

Котрі літери (аж дві їх)
В нашій рідній мові
Буть не можуть на початку
У ніякім слові?

17.

Що це за „козак” такий —
Звинний дуже і цупкий?
Сам він — це, фактично, рұх.
Виконавець всякий — зұх.

18.

Це не сміховинка-жарти,
І не вигадка пуста:
Що за птаха, що не має
Ані крил, ані хвоста?

19.

Двоє їх, „КУЮТЬ” на світі,
Кажуть так між нами:
Один — молотом, а друге —
Лиш двома складами.

20.

Без зубів і не живе,
Навіть і без форми. —
А проте, залізо їсть,
Це ж природні норми?

21.

Знаних нам речей цікавих
Є багато у всесвіті.
Хто ж сусідом є найближчим
Нашої ЗЕМЛІ в орбіті?

22.

А назвіть ви, що потрібне
Безумовно є для всіх,
Що прослухавши бадьорить
Викликає щирий сміх?

23.

Ще й таке на думку впало,
Точно в цьому менті:
Овочів яких найбільше
Є на континенті?

24.

ХТО — в пластунським капелюсі,
У червоній блюзі,
Верхи, пішки „на моторі” —
Людям на прислузі?

25.

Що ми маємо у грудні,
Чи то свято, чи то в будні,
В інших місяцях немає,
Що таке це, хто вгадає?

26.

Ви назвіть тих ковалів,
Що кують нам душі, —
Вказують правдивий шлях,
Не „на вербі груші”.

27.

Загадку цю відгадати
Легко й зрозуміти:
Це яких людей на світі
Є найбільше, діти?

28.

Ані пташка, ні комашка,
Ані звір, з шістьма ногами,
А співає так приємно,
Любо слухати часами?

29.

Що є в світі найдорожче,
Найцінніше над усе, —
І тоді, як недостаток
Злиднів торбою трясє?

30.

ЩО І КОЛИ?

Не смачне, гірке і прикре,
Часом трохи й трійло;
Мусимо, однак, спожити
Нас щоб не боліло.

31.

ХТО, КОГО, КОЛИ?

Виглядає трохи страшно,
Тисне щось за груди...
Як живцем людину ріжуть
В нас — культурні люди.

32.

Що найбільше терпеливе
У цілому світі —
В кожную пору дня і ночі,
Взимку теж і вліті?

33.

Хто це? — Свище і гуде,
Вие аж заводить,
Хоч невидний, знаєш де,
Часто ще й нашкодить?

34.

Він звичайно червоніє,
Чи то зле, чи добре діє.
Для парад, якщо готовий, —
Він є різнокольоровий.

35.

Хто, кому, коли і як то
Прізвище мінє?...
Це не тільки в нас, багато
В світі так буває.

36.

Може бачили десь, чули,
Може з вас про це хтось знає,
Хто то пальцями говорить?
Хто то пальцями читає?

37.

ХТО? ЩО? ЯК?

Посідали на межі
Нерухомі сторожі.

Не говорять, все ж таки
Всім щось кажуть „німаки”.

38.

Вам чи відомо це діти
Взагалі цілій громаді,
Хто є душолюб найбільший
І в Америці й Канаді?

39.

Як це, діти, розуміти
Ось таку пораду:
„Майте очі всі відкриті
Спереду й іззаду”?

40.

У цій загадці даю вам
Сам до розв'язки ключі:
Замість „РАЗИ” коли можна
Нам ужити просте „ЧИ”?

41.

Це маленьке, біле, кругле,
Має силу, діє вмиль;
Заспокоїть біль, як часом
Голова тебе болить.

42.

Загадка яка на світі
Є найбільша, актуальна,
А занедбана, здається,
Хоч це справа і загальна?

43.

ЧОГО?

Помочі як хтось чекає —
Вже й надія добра є.
Тож чого найбільше дружньо
Один одному дає?

44.

ЧОГО?

Не допоможе тут нічого —
Навіть як заплачеш...
Що, раз бачене в житті
Більше не побачиш?

45.

ЯКА ГОРА?

Рухомі, живі це гори,
Що дивні у них є нори.
В кожній з рухомих цих гір,
Аж по сім є дивних дір?

46.

ЩО ЦЕ?

Угорі розлята синь
Вдолі золоту горить.
Часто з кольорами цими
„Ще не вмерла"... томонить?

47.

ЩО?

Їх цілком не бачиш,
Хоч твої і рідні.
Часто їх міняєш,
Як потреби згідні.

48.

ЩО ЦЕ Є? ЧОГО НЕ ПОКЛАДЕШ? ДЕ?

Покладеш це на долоню
Лівої руки твоєї,
Та на праву — вже не вдасться
Вкласти речі оцієї.

49.

Прочитавши, „спантеличить”
Може трохи зразу.
Хто до раси приналежить
Назви, від КАВКАЗУ?

50.

ХТО ВОНИ?

З фотоапаратом всюди,
Підбігає не один,
І шукають там де люди
Найцікавіших світлин.

ХТО ЦЕ? ЩО ЦЕ? КОЛИ? ДЕ? ЧОМУ? ЯК?

51.

Ніби їде, ніби йде.
Хто і як? коли і де?
Це не є правдивий хід,
Та й не їдеться якслід.
Цим щадиться тільки час,
Більша швидкість є у нас.

52.

Що це є таке, ця штука, —
В'ється наче та гадюка
По залізі — чах, чах, чах! —
Між полями і лісами,
Поміж горами-хребтами
І зникає на очах?

53.

Чорні у воді гадюки,
Ми беремо їх у руки, —
Не кусають нас. Ми ж їх,
І кусаємо — з любови! —
І з'їдаємо готових.
Правда це, не жарт, не сміх.

54.

ЩО ЦЕ?

Відпадками, такий світ,
Напихають мій живіт.
Хоч для мене, — все-одно,
Непотрібне теж воно.
Інші прийдуть, заберуть,
Перші ж знову накладуть.

55.

ЧИ МОЖЛИВО: — серед жнив,
Щоб МОРОЗ у нас ходив?
Серед літа серед спек,
Не боявся небезпек?
Щоб морозових погроз
Узимі боявсь МОРОЗ?

Малюнок число: 2.

Малюнок
число: 7.

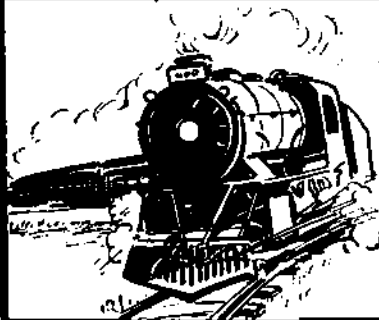
Малюнок
число: 3

Малюнок
число: 6.

Малюнок число: 8.

56.

ПРО ЩО ТУТ МОВА?
ЧОГО, і З ЧОГО?

Не багато, ані мало,
Користають всі невдало.
Найважливіше це діло,
Користають всі невміло.
Чи багато це, чи мало...
Обернувся... вже й нестало.

57.

Що таке це може бути —
Ані видно, ні відчути,
Чи то слухом, чи то нюхом,
Ні повітря жодним рухом?
НЕ ІСНУЄ. Хто вгадає,
Бож і назву власну має?

58.

ЩО ЦЕ?

В небо він задер свій ніс,
А хвостом у землю вріс,
Це з найвищого даху, —
То й немає нам страху.
Нищить силу нищівну,
Не вгамовану, страшну.

59.

НАЗВІТЬ ДЕРЖАВУ:

Синь на заході і сході,
З півночі — північне сяйво,
З півдня — зоряна держава,
Це згадать — не зайво.

Поміж назвами існує
 Вільна, знана всім держава —
 Із добробуту, багатства,
 Де і гріш, і праця — слава.

60.

Двадцять братів однолітків
 Разом всі прийшли на світ.
 Всі узброєні ножами
 Хто вони такі, скажіть?
 Панцирі у них на спинах
 Додають відваги їм.
 І вони потрібні людям
 З тим узброєнням своїм.

61.

Це коли таке буває,
 Що говоримо в той час,
 З мудрим, хоч його немає
 І не видно біля нас.
 Ані це по телефоні,
 Телевізор це не є,
 Ані з „плит” на патефоні,
 Телефон не „подає”.
 Ведемо ми ту розмову
 Мовчки, з поміччю очей.
 Так відомості збираєм
 Про знання нових речей.

62.

СКІЛЬКИ?

В азбучці, у нашій мові,
 Тридцять три аж букви є.
 Є „АЗБУКА” й для рахунків,
 Цілий світ це визнає.

У рахунках, букви — цифри.
 Скільки цифер є у ній?
 Зеро теж до них належить.
 Це всі букви головні.
 Із нулем то кажуть — „ДЕСЯТЬ”
 Та перечить це Охрим.
 Він твердить, що тільки ДЕВ'ЯТЬ,
 Чи будете згодні з ним?

63.

ХТО ЦЕ? ЩО ЦЕ?

Ми собі звичайні сестри,
 Зовсім схожі. Так бува.
 Подіравлена у мене
 І в сестриці голова.
 Як стрясе хтось міцно нами,
 Сиплеться із нас таке:
 З мене біле і солоне,
 Чорне із сестри, гірке.
 Спорядили нас робити
 Все роботу вже таку.
 Ми поліпшуємо їжу,
 Додаєм іще й смаку.

64.

Дивні є дива на світі,
 Та про все писати годі.
 Особливо їх багато
 Ми побачимо в природі.
 Ось — найменша пташка в світі
 А яка? Не кожний знає,
 Це єдина що уперед
 Так і назадгузь літає.

І живу я її бачив
 Оту пташку, признаюсь,

Що літає дуже добре
І ВПЕРЕД і НАЗАДГУЗЬ.
На малюнку також бачив,
І про неї я читав.
Два й чверть інча тільки довга.
З цікавості й це згадав.

65.

ЩО ЦЕ ЗА „СКАЛА”?

В'ється річка на Поділлі,
А над річкою СКАЛА.
Я не знаю як віддавна
Там з'явилася — була.
Знаю тільки, бо я був там,
Раз чи два, що в тій СКАЛІ.
Люди так живуть звичайно,
І великі і малі.
Хоч двадцятье це сторіччя
І минувся вік печер,
Все ж у тій СКАЛІ нормально
Люди ще живуть тепер.

66.

ПРО КОГО і ПРО ЩО МОВА?

Колись, понад усе, ЦЕ,
Горіючі БРИЛЯНТИ
НАДІЙ і СИЛ, ПОТУГИ
ВЕСЕЛКА, МОВ ГІГАНТИ.
Колись?... та ні, ще вчора
Цвіла як атом-сила.
ГОРІЛА ЯСНИМ СОНЦЕМ
ОЦЯ ОТ БАНЬКА З МИЛА...

На горах сніг біліє,
Видніють часом „СКАЛИ”.

А збіч уже ярами
 Плуги часу зорали.
 А джерела ті ясні
 Що були щастям повні,
 Вже виявом перлинок
 Не заблищать назовні.
 І ось оця найбільша
 Усесвіту перлина,
 Хоча ніщо, всеж вічність,
 Часу лиш мент-хвилина.

67.

ЩО ЦЕ?

Крутиться тоненьке, кругле,
 Гостра ніжка личко поре.

Це його болить напевно,
 Бо говорить до дівчорі
 Навіть часом засміється,
 Пожартує і заплаче.

Не один є і між нами,
 Що хоч скрута, горе — скаче.

Заспіває і полає,
 Часом казочку розкаже, —
 Замість мами, тата, баби,
 Як дитина спати ляже.

А бувало, це завдання
 Часто виповняв і дідю.

А тепер, то все... машина...
 „Не рожево це” — і блідо.

КУЮТЬ:
КОВАЛЬ кує моло-
том на ковадлі
в кузні.

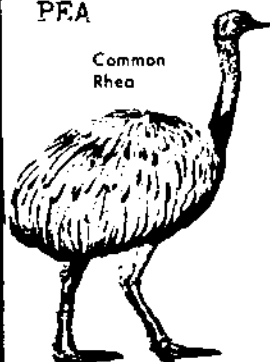
ЗОЗУЛЯ
КУЄ-СПІВАЄ на
дереві: "КУ-КУ"

Малюнок число 5.

РЕА

Common
Rhea

Малюнок число: 4.

KIWI

Kiwi

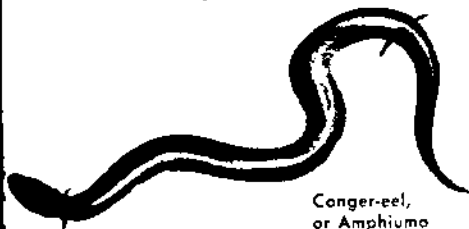
Малюнок 4:10

КОЛІБРІ, ДЗИЖЧАН

Малюнок число 9.

ВУГОР, В'ЮН.

Conger-eel,
or Amphiuma

68.

ЗНАНИЙ ПЕРЕКАЗ — ЗАГАДКА.

Були три брати колись,
З ними теж одна сестра.
Звідкіль там вони взялись
Це історія стара.

Брат найстарший у той час
Город славний заснував
І на згадку, це для нас,
Іменем своїм назвав.

А ім'я було таке,
Що старці беруть до рук,
„Як життя вже їм — гірке”
Іншими словами — бук.

Ім'ям сестри (хто б хотів)
Назву річки там знайдеш.
Від молодших двох братів
Назву гірок двох — там теж.

Ви думками линьте там
В час, що порохом припав.
Він про те розкаже вам,
Що з собою геть забрав.

69.

ЗНАЮ, НЕ ЗНАЮ. ЗАГАДКА УСМІШКА-ЖАРТ.

Знаю, одна голова,
Кажуть, для людини,
Щоб до сварки (коли дві)
Не було причини.

Знаю чому двоє вух,
Можу й вам сказати:
Слухати одним усіх,
Другим — випускати.

Знаю нащо дві руки:
Скажу просто, сухо,
Одна „от за груди хап”,
Друга — „валить в ухо”.

Знаю, що є дві ноги,
На одній стояти,
А другою копняка
В задок комусь дати”.

Знаю теж чому то всі
Мають по два ока,
Філософія „ніс — ліс” *
Справді це глибока.

Або краще в бійці десь...
Цілком ти не дбаєш...
Виб'є тобі хтось одне,
Ти ще друге маєш.

Знаю нащо то зубів
Так багато мати,
Щоб то мудрим: „я на тім”...*
Було що з'їдати.

Рот чому один, не два?
Справа дуже проста,
Як хтось „лупить кулаком”
В один цілком доста.

Щоб на справи деякі,
„Дивитись крізь пальці”,
Десять їх є на руках,
Бідних, як скитальці.

Та не знаю одного,
Думаю ще й досі,
Чом дві дірки є якраз
Ув одному носі?

Щоб „занюхати, десь, щось”?
 Може й так, не знаю,
 Я інстинктом покищо
 Досі користаю...

Внюхати добро, зло,
 І це є важливе.
 По одній, до зла, — добра.
 І таке — можливе.

-
- * Філософія: „Ніс — ліс”... Каже народня приповідка: „Чуже бачить під лісом, свого не бачить під носом”.
- * Хто каже: „Я на тому свої зуби зїв”, це на те, щоб підтвердити своє знання чогось, свій досвід над чимось. Значить, що він довго досвідчував, досліджував і солідно простудіював дану справу.

РЕБУСИ. ЩО ТАКЕ РЕБУС?

РЕБУС (лат.: "rebus", від "res", річ) — загадка, задача, в якій текст замінений зображеннями різними знаками, фігурами, нотами, цифрами і навіть цілими малюнками, які треба розгадати.

Коли частина розшифрованого слова збігається з назвою якогось предмета, то в ребусі вона може бути передана у вигляді малюнка, що відтворює цей предмет.

КОМА, що стоїть перед зображеним предметом (зліва), означає, що від назви цього предмету потрібно відкинути першу букву назви того предмета, а якщо кома стоїть після малюнка, (з-права) — відкидається остання буква. Там, де стоять дві коми підряд, навіть часто три коми підряд, треба відкинути три букви. Коротко: відкинути стільки буков скільки є ком, залежно чи то зліва чи з-права слова.

Бувають ребуси складені зі самих буков, чи слів. У цій 17-тій збірці дуже легкі ребуси.

РЕБУСИ

1.

Я
—
ДІ

ПРОЧИТАЙ СЛОВА:

КИ
—
ВІ

2.

3.

Д
—
ЗА

4.

ЛИС
—
СЯ

5.

БІ
—
Р

6.

ЙО
—
М

7.

●
|
К

8.

● ●
|
ЗД

9.

ля рота
як
да
ли
вк
лос
рог
рона
линь

АНАГРАМИ

Поясню вам коротенько,
І просто і ясно,
І приступно, зрозуміло,
Гарно одночасно.

То й питатися не треба
Ні тата, ні мами,
Ні учителя, що то є
Таке АНАГРАМИ?

АНАГРАМИ зі слів знаних
Самі укладайте.
Як і що зробити треба,
ЦЕ ОСЬ ПРОЧИТАЙТЕ:

АНАГРАМИ

(від грецького *ана* — пере + *грамма* — буква, літера) — рід загадок, часто віршованих, що у зашифрованому, затаєному слові, яке треба відгадати з опису перше, треба переставити букви, літери так, щоби створити інше слово з новим змістом, згідно з вказівками в загадці-анаграмі. Наприклад АНАГРАМА

1.

Це в кімнаті над тобою,
Прямо всім над головою.
Перестав „С” в середину,
Хто зробив, — назвеш людину.

Перше відгадати вказане затаєне зашифроване слово. Буде: В кімнаті прямо всім над головою є **СТЕЛЯ**. Якщо літеру „С” вставити в середину слова „СТЕЛЯ” то буде інше слово з новим змістом, назвемо того, хто робив стелю, це „ТЕСЛЯ”. Відгадуйте решту самі:

2.

Роблять з того, що дає нам
Та, що має роги.
Перестав слова у назві, —
Мостять ним дороги.

3.

У воді живе вона
Вудкою ідем ловити.
Перестав у назві букви, —
Мусять ці комусь робити.

4.

АНАГРАМИ-РЕВЕРСИ *)

Слово те вперед читати —
Разом буде означати:
Літо, осінь, зима і весна.
Взад — недуга це дитяча
І паскудна й навісна.

5.

Як вперед читати слово, —
Вкрита ним вода зимою.
Навпаки ж — перед тобою
Простір той, що під горою.

АНАГРАМИ

6.

Поміж букви МЛК,
Трое „О” так розмістити,
Щоб те слово означало
Те, що любимо всі пити.

7.

Хтось „ПОСІК”, змолів, потер,
 Ви ж послухайте тепер:
 Дам я вам такий ось знак,
 А тоді це вийде так,
 Гляньте, де товстий є друк,
 Олівець возьміть до рук,
 Букви переставте в нім,
 Стане ясно зразу всім, —
 При будові це домів
 Що потрібне? Зрозумів?

8.

Це — ім'я дівоче, гарне.
 Щось, що кожний має з нас
 (Сподівання стан, це значить,
 Що настане кращий час).
 Стан оцей уже назвавши,
 В назві букви перестав, —
 Вийде це мала держава,
 З молочарських знана справ.

9.

В назві місця, де події
 На екрані, — світові,
 Переставте букви, вийде
 Назва речей, що — живі.
 Парочка їх може бути,
 Один, навіть гурт цілий,
 Що до воза запрягали
 Це давніше, до саней.

10.

Переставте букви в назві
 З тих одної, що на небі,

Вийде щось, — батьки вживали
Часто для дітей в потребі, —
За непослух, чи то збитки,
Як щось тільки провинили.

(З „сидження” ним часом розум
Нам у голови гонили).

* АНАГРАМИ-РЕВЕРСИ — ЦЕ ТАКІ СЛОВА АНАГРАМИ, ЩО В НИХ МОЖНА ПЕРЕСТАВЛЯТИ ЛІТЕРИ, ЩОБИ СТВОРИТИ ІНШЕ, НОВЕ СЛОВО З НОВИМ ЗМІСТОМ; А МОЖНА І НЕ ПЕРЕСТАВЛЯТИ ЛІТЕР. ДЛЯ СТВОРЕННЯ НОВОГО СЛОВА ТІЛЬКИ ПРОЧИТАТИ ЙОГО НАВПАКИ, НАЗАДГУЗЬ І БУДЕ СЛОВО З НОВИМ ЗМІСТОМ. АНАГРАМИ-РЕВЕРСИ (РЕВЕРС латинське слово *reversus* — ЗВЕРНЕНИЙ НАЗАД, ПОВЕРНЕНИЙ). У НАШОМУ ПРИКЛАДІ ЗАГАДОК, БУДЕ ЦЕ „ЧИТАННЯ” У ЗВОРОТНОМУ НАПРЯМКУ, навпаки, назад, З-ПРАВА, — ВЛІВО.

ЩО ЦЕ ТАКЕ ЛОГОГРИФИ?

Що це таке ЛОГОГРИФИ?

Додавати, віднімати.

„ДО” „ВІД”, — слова — букву чи склад,

Щоби нове слово мати.

Пояснення прочитайте,

Щоби добре зрозуміти,

І розв’язувати певно,

Потрапите, — учні-діти.

ЛОГОГРИФИ (НАЗВА ЧУЖОГО ПОХОДЖЕННЯ)
(грецьке *logos* — слово + *griphos* — сітка; загадка. ЛОГОГРИФАМИ називаються такі віршовані загадки, у яких з допомогою додавання до зашифрованого (зата-

еного) слова (яке треба відгадати перше) чи вилучення (пропущення) з нього певної букви, чи складу, складається інше, нове слово з новим змістом.

Візьмемо, наприклад, логогриф:

1.

Знане це ім'я дівоче
Відгадає, хто захоче.
„Д” від нього як відняти, —
Можна в опері співати.

Тут затаєне (зашифроване) слово є ДАРІЯ, дівоче ім'я. Якщо від імені ДАРІЯ відняти букву „Д”, лишиться АРІЯ. Арія пісня якась, що можна співати в театрі, чи опері. ДАРІЯ — АРІЯ.

2.

Множину скажи від „СИН”,
Прикінці склад „ЦЯ” додай.
Разом, — пташка полетить.
А яка? Ось прочитай!

3.

Місяців дванадцять разом
Буквами трьома назвеш,
„А” додай, то серед літа
В ній купатися будеш.

4.

П'ють і люди і тварини,
Потребують теж рослини.
Букву в назві „В” відняти,
Буде когось величати.

5.

Невеличка znana річ,
Гроші в ній тримають.
Перший склад відняти „КА”, —
Люди по дві мають.

6.

В лісі по дощі ми ростемо
Поміж дерев, посеред трав.
„Г” відняти, — попливемо.
Наша ж хата, — річка, став.

7.

Взимку — міст це на ріці
(Не тримай його в руці).
Дай спереду „С” — в бігу
Лишать сани на снігу.

8.

„Без малої речі”, каже
Друзям раз Микола,
„А якої, відгадайте, —
„ШКОЛА” вже не — школа?”

9.

Неживий він, над водою,
І працює день і ніч.
Першу букву як відняти, —
У воді живе ця річ.

10.

Від слова „робити” —
Спосіб наказовий,
Додай „Д” спереду, —
ЛОГОГРИФ готовий.

Є це вид рахунків
(Ви знайомі з ними),
Цифрами це дії,
Але не цілими.

11.

„РАДУ” радять радні, збори,
Члени теж управи,
Обговорюють на „раді”
Всякі пильні справи.
Ну, а от до слова „РАДА”
Букву ще яку додати, —
Щоби до виявлювання
Чого, — апарат назвати?
Так, виявлювання чого,
ТОГО ЩО НЕ ВИДНО.
ТОМУ НАЗВІТЬ, щоб не було
За незнання — стидно.

МЕТАГРАМИ

(Від грецького *metagraphe* — вносити зміни в текст) — віршована загадка (літературна гра), що будується на такій заміні букви в слові, яка веде до утворення інших слів з новим значенням. При чому в МЕТАГРАМІ, як і в АНАГРАМІ, ЛОГОГРИФІ, і ШАРАДІ, слова не називається, а подаються описово — їх треба перше відгадати, відтак у відгаданому слові, треба одну вказану букву, замінити іншою вказаною буквою, щоб створити нове слово, з новим змістом, значенням.

ПИТАННЯ:

Що то таке МЕТАГРАМИ,
Чи знаєте ви, чи чули?
Як „розв’язувати” треба,
Чи знання про те — набули?

ВІДПОВІДЬ:

У відгаданому слові,
Одну букву замінити
Іншою, — там буде які, ...
Слова інший зміст створити.

Прочитайте пояснення,
Ваше думання логічне...
Зрозумієте докладно,
Що все те, не є трагічне.

1.

Ходять в пір'ю по подвір'ю, —
Хробачок їм не втече.
„К” зміни на „Р” у слові, —
Ними ж то вода тече.

В цій метаграмі, зашифроване, заховане слово: „КУРИ” — „Ходять в пір'ю по подвір'ю”. Якщо у відгаданому, розшифрованому слові „КУРИ” змінити букву „К” на „Р”, тоді створимо нове, інше слово, іншого змісту-значення „РУРИ”. „Ними ж то вода тече”. Решту пробуйте відгадати самотійно:

2.

Слово це — поняття дії:
Хтось працює, робить щось.
„Т” на „Б” якщо змінити,
Занечистить все й когось.

3.

Птаха, посестра ворони,
Але чорна дуже;
„Г” на „Б” зміни і знайдеш
У степах це, друже.

4.

З букви „З” — я лампа в небі.
 З „М” — щось міряю в потребі.
 З „Г” — буде щось горбатеньке,
 З „Д” — то знайдеш щось дряненьке.

5.

Це на голову король
 Інколи вбирає.
 Замінити „К” на „В”
 Чорна птаха вже літає.

6.

Із заліза і зубата,
 Їсти дерево завзята.
 Замість „И” як „А” там буде —
 Підпираються тим люди.

7.

Ви назвіть ліси соснові
 Коротко в одному слові,
 А літери „Б” на „Г”
 Як змінити — змінять суть,
 Це й покаже, де ростуть.

8.

В горах є, пасуть там вівці
 (Робиться там бриндзя свіжа)
 „П” на „С” якщо змінити,
 Це також поживна їжа.

9.

Це от є гірська тварина,
 А родина — це верблюди.
 „Я” на „А” зміни — людина,
 Це священник віри БУДДИ.

10.

Це зі скла і довгувате,
Вузьку шийку мусить мати.
„П” на „Б” зроби заміну,
Це з металу — на відміну.
Мала, кругла і плеската.
(В мові — загадка багата).

11.

Подруга твоя це вірна,
З букви „Р” — початок слова.
Замість „Р” як „М” там дати, —
Буде розв’язка готова.

Слово це, чотири букви,
Щось таке, що слід терпіти, —
Буква „М” цілком не змінить,
Якщо й наголос змінити.

12.

Зі складу „ПИ” такі є речі,
Що смачні, коли печені, —
Випікаються у печі,
На пательні чи черені.

Люди люблять їх смакують;
„ПИ” на „ВО” от заміни,
То відразу всі відчують,
Злі, не добрі нам вони.

ШАРАДИ

ШАРАДА (від французького *charade* — базікання, бесіда) — загадка-розвага, у більшості віршовані, в якій загадане, зашифроване (затаєне) слово складається із кількох частин, які треба відгадати перше з опису, що становлять собою окремі слова, або склади взяті з поодиноких слів, що творять нове слово з новим змістом.

Слово зашифроване (затаєне) в шараді розгадуться частинами. Візьмемо для прикладу шараду 1-шу:

1.

Ця частина перша слова,
Ви подумайте як слід:
Це НАПІЙ, — частина друга,
Те, що з неба паде, — ЛІД.

Разом скласти, — буде слово,
(Це будівання ШАРАД).
Вкаже з чого вино роблять,
Пити, певно всякий рад.

Розв'язка: ПЕРША ЧАСТИНА СЛОВА ЗАШИФРОВАНОГО В ШАРАДІ, ЗАТАЄНОГО, ЦЕ НАПІЙ, ТРЕБА ВІДГАДУВАТИ: ВИНО. ДРУГА ЧАСТИНА СЛОВА ТЕ, ЩО ПАДЕ З НЕБА — ЛІД, ЦЕ Є ГРАД. СКЛАСТИ РАЗОМ, СТВОРИМО НОВЕ СЛОВО З НОВИМ ЗМІСТОМ, ЩО ВКАЖЕ НАМ НАЗВУ — З ЧОГО РОБИТЬСЯ ВИНО. ОТЖЕ БУДУЄМО З ВІДГАДАНИХ ЧАСТИН, СЛІВ, ОДНЕ СЛОВО: „ВИНО” + „ГРАД” = ВИНОГРАД. З ВИНОГРАДУ РОБИТЬСЯ ВИНО, ЩО ВСІ РАДО П'ЮТЬ. Пробуйте далі самі розв'язувати:

2.

Одне з того, що в нас двоє,
Буде слова перший склад.

(Дивимось ними вперед,
Теж оглянувшись, — назад).

Другий склад, — у нас рум'яні...
Обидвое їх візьміть.
Разом, — буде назва місця.
А яка? Самі назвіть.

3.

ПРОСТЕНЬКА ШАРАДА:

Два приятелі великі
Хто вони? „МАЛЯР” і „Я”.
Разом — спілка людям знана,
Це недуга препогана.
Як же думка тут твоя?

4.

ЧИСЛО: ОДИН і ДВА ЗЕРА,
НАЗВА НОТИ В ГАМІ — ШОСТА.
„Р” ВКІНЦІ ДОДАЙ, — ШАРАДА —
ПРОЧИТАВШИ РАЗОМ — ПРОСТА.

5.

Ім'я це прекрасне,
І славне, дівоче.
Здрібніле, пестливе,
Вгадає, — хто схоче.

Склад перший, це цифра,
Що значить: — НІЧОГО.
Ще другий склад треба
Додати до нього.

А другий склад назва,
Ноти, в гамі — ШОСТА.
А разом — ШАРАДА,
Ім'я, — справа проста.

6.

Слово має три склади,
 А ви, от спробуйте,
 Своїх здібностей уміння,
 Його розшифруйте.
 Перший склад — „ОДИН”, „ДВА ЗЕРА”.
 Другий, — „Я”, — повір мені.
 Третій, — другої особи
 Теж займенник в однині.
 Розшифроване — додати,
 Щоби шукане знайти
 СЛОВО, — познайомлю ближче,
 Воно значить, щоб НЕ ЙТИ.

7.

Перша буква — знак множення,
 А друга — кругленька.
 Третя „Р” а разом — голос
 Сильно і злегенька,
 Залюнає як потрібно,
 Аж душа радіє.
 Хто з вас, скласти, пояснити,
 Правильно — зуміє?

8.

Множина від „СИН”, — склад перший,
 Другий, — ще який додати,
 Щоби разом — гарну пташку
 Ми могли назвати?

9.

Перший склад, це ДЕРЕВ ОДІЖ.
 Чи взимку, чи вліті.
 Другий склад від слова „МАЛП”
 Чого-будь у світі.

Якщо разом ці склади
Знайдені додати,
Вийде назва яку то ми
Почали шукати.

Назва ця, морських тваринок,
Тут, — кінця — початок.
Із скелетів їх — ПРИКРАСИ,
Для жінок — дівчаток.

10.

ШАРАДА — Скласти назву місяця:

ЯКИЙ МІСЯЦЬ? Зложіть склади,
А відповідь буде вміла.
Перший склад, — від слова ГРУША,
Другий, — ПІВДОБИ, ЧАСТИНА БІЛА.

ЩЕ ДЕЩО ПРО ПАЛІНДРОМИ
ЧИТАЙТЕ і ДУМАЙТЕ:

У нас, дехто замість ГАННА,
Пише й кличе АННА,
НЕПРАВИЛЬНО, — чи то жінка,
Чи дівчина-панна.

Неправильність та, є мені
Як іншим відома.
Ужив „АННА”, замість „ГАННА”
Скласти ПАЛІНДРОМА.

Воно так собі звичайно,
Тільки приклад дати,
Як то можна ПАЛІНДРОМИ,
Хто хоче, складати.

ПРИКЛАД: 1) АННА

ПАЛІНДРОМ — ПЕРЕВЕРТЕНЬ-РАК „АННА” мож-
на читати зліва направо і з-права наліво.

ПАЛІНДРОМИ-ПЕРЕВЕРТНІ або РАКИ

ПАЛІНДРОМ (грецьке *palindromeo* — біжу назад), ПЕРЕВЕРТЕНЬ чи РАК — СЛОВА, ФРАЗИ А ІНОДІ Й ВІРШІ, ЩО МАЮТЬ ТОЙ САМИЙ ЗМІСТ ПРИ ЧИТАННІ ЗЛІВА НАПРАВО І З-ПРАВА ВЛІВО. СКАЖЕМО ЩЕ Й ТАК: ПАЛІНДРОМ — СЛОВО АБО СЛОВО-СПОЛУЧЕННЯ, ЩО ОДНАКОВО ЧИТАЄТЬСЯ І З ПОЧАТКУ І З КІНЦЯ. Розрізняють БУКВЕНІ І СЛОВЕСНІ ПАЛІНДРОМИ. Приклад буквених паліндромів: ПОТОП, КОРОК, ОКО; словесні: „АННА ПАННА” і „АННА МАННА”. ПАЛІНДРОМИ, чи по-нашому ПЕРЕВЕРТНІ-РАКИ є досить важко відшукувати, чи творити. Приклад ПЕРЕВЕРТНЯ чи РАКА:

1.

Чи ви чули таке слово
 ТИТ, — і хто з вас знає,
 Чим воно є і КОГО ТО,
 Воно означає?

СЛОВО „ТИТ” Є ПАЛІНДРОМ, ПЕРЕВЕРТЕНЬ чи РАК, БО МОЖНА ЧИТАТИ ВПЕРЕД І ВЗАД, БЕЗ ЗМІНИ ЗНАЧЕННЯ ЗМІСТУ. „ТИТ” — ЦЕ ЧОЛОВІЧЕ ІМ’Я. РИМСЬКЕ “TITUS” — РИМСЬКИЙ ІМПЕРАТОР (78-81). ТОЙ ТИТ ЗРУЙНУВАВ ЄРУСАЛИМ. НА ЙОГО ПАМ’ЯТКУ ПОБУДОВАНА В РИМІ „БРАМА ТИТА”. ЗБУДУВАВ ЙОГО НАСЛІДНИК: DOMITIUS AURELIANUS, ДОМІНІЦІАН.

2.

Прочитай французький вислів,
 У нашій вимові:
 „ТЕТ-А-ТЕТ” і що це є, ви
 Сказати готові.

Що значить зміст, хто не знає,
То дасть собі раду,
Як загляне до пояснень
У книжці, — „позаду”.

3.

У всі ділянки вступила
Хоч не прошена нога.
Що то є, і як читати
Можемо слівце „АГА”?

4.

Двое „Ш” і двое „А”,
„Б” посередині.
Скласти назву „день спочинку”
В Канаді — людині.

Крім неділі. Дуже легко
Скласти, відгадати.
Більшість людей у той день,
Не йдуть працювати.

Відгадаєш, якщо букви
В належнім порядку...
У два боки читатимеш
Без зміни в додатку.

5.

Підшукати легко дуже.
Навіть і без втоми.
ІМЕННИКИ із трьох букв,
Що є ПАЛІНДРОМИ.

6.

І ще одну таку тему,
Опрацюємо — окрему.

Слова знані ми зберемо,
І зтрюх буюов і назвемо,
Це вигуки, одночасно
ПЕРЕВЕРТНЯМИ — прекрасно.

7.

„СУС“, ви чули чи бачили,
Що значить те слово?
Правильно його назвіть ще,
От буде чудово.
Легко слово те назвати,
Усі про це знають,
Бо без зміни змісту вперед,
І назад читають.

**ПОЯСНЕННЯ ДО „ПРИСВЯТИ“ З ПЕРШОЇ
СТОРИНКИ:**

Завваження: Віршик можна деклямувати на СІЧ-НЕВИХ СВЯТАХ ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ, САМОСТІЙНОСТІ, з року на рік, змінюючи відповідно перший рядок вірша, так, щоби відповідало річниці в якій віршик буде виголошуваний, значиться яку річницю святкуватиме нарід. Напр. Як повинен бути змінений перший рядок вірша:

ВЖЕ ШІСТДЕСЯТ і ОДИН РІК...
ВЖЕ ШІСТДЕСЯТ і ДВА РОКИ... і т. д.
Або: ВЖЕ ШІСТДЕСЯТ ДЕВ'ЯТЬ РОКІВ...
" ВЖЕ СІМДЕСЯТ РОКІВ ТОМУ...
" УЖЕ ВІСІМДЕСЯТ РОКІВ...
" ВІСІМДЕСЯТ і ОДИН РІК...
" УЖЕ ДЕВ'ЯТДЕСЯТ РОКІВ...
" ДЕВ'ЯТДЕСЯТ і ОДИН РІК...
" УЖЕ СОТНЯ РОКІВ ТОМУ...
" СТО і ОДИН РІК МИНУЛО...
" УЖЕ СТО ДВА РОКИ ТОМУ... і т. д.

ВІДГАДКИ ЗАГАДОК

Загадка

число: 1. ТАК КЛИЧЕ ДІТОК — ШКОЛА.

" " 2. КОЛИ ЛЮДИНА НЕПИСЬМЕННА.

" " 3. ТАК, ЦЕ МОЖЛИВЕ, БО ЦЕ Є ПРИЗВИЩЕ ЛЮДИНИ, В ЦЬОМУ ВИПАДКУ — БЛАЖЕННІШОГО КАРДИНАЛА, ПАТРІЯРХА, ЙОСИПА СЛІПОГО. Але трохи є і правди, бо носить окуляри.

" " 4. ЦЕЙ КЛОПІТ СПІЛЬНИЙ ДЛЯ ВСЕГО ЩО ЖИВЕ, А САМЕ — ЗДОБУТТЯ ХАРЧІВ.

" " 5. МАТИ, ЗЕМЛЯ-РІДЛЯ ПОТРЕБУЄ ДОЩУ, ІНКОЛИ ДОБРІВ, ЩОБИ УСЕ РОСЛО, ЩОБИ ЛЮДИ І ТВАРИНИ МАЛИ ПОЖИВУ.

" " 6. „ГАКІВКА”, ГРА в ГАКИ.

" " 7. ЗАДОВГО ДО ХРИСТА В ЄГИПТІ ПОСТАЛА НАУКА ХЕМІЇ. ЄГИПТЯНЕ ПЕРШІ ПОЧАЛИ ВИРОБЛЯТИ СКЛО. З ЄГИПТУ ЦЕ ЗНАННЯ РОЗІЙШЛОСЯ, ПОШИРИЛОСЯ ПО СВІТІ. СТАРОВИННІ ГРЕКИ ЗВАЛИ ЄГИПЕТ — КРАЇНА ХЕМІЇ. ЗВІДСИ НАЗВА ЦІЄЇ НАУКИ.

" " 8. УВЕЧОРІ, КОЛИ ЗАЙДЕ СОНЦЕ.

" " 9. БЕНЗИНА.

" " 10. ПОЖИВА, ОДІЖ, ДАХ НАД ГОЛОВОЮ.

" " 11. ВІНДА, ЛІФТ, ДОЗЕМОБІГ у великих житлових будівлях. ДРАБИНА.

" " 12. ДИМАР-КОМИН. Дивися мал. ч. 2, стор. 18-та.

" " 13. МІТЛА. Дивися малюнок ч. 3, стор. 18-та.

" " 14. ПАСКИ ПЕЧУТЬ НА ВЕЛИКДЕНЬ (Воскресіння Христове), КАЛАЧІ — НА РІЗДВО ХРИСТОВЕ, КОРОВАЙ — ВЕСІЛЛЯ.

" " 15. ДРУКАРСЬКЕ ЧОРНИЛО, ДРУКАРНЯ.

" " 16. БУКВИ „И” та „Ь” (знак м’ягчення).

" " 17. ТАНОК, ТАНЕЦЬ. ЗВАНИЙ „КОЗАК” — „КОЗАЧОК”.

- " " 18. ПТАШКА ЩО НАЗИВАЄТЬСЯ „КІВІ”, НЕ
МАЄ АНІ КРИЛ, АНІ ХВОСТА. МАЛА, БОЯЗ-
КА, ПОЛОХЛИВА ПТАШКА, ЩО ШУКАЄ ПО-
ЖИВИ ТІЛЬКИ НОЧАМИ. „КІВІ” ВОДИТЬ-
СЯ В НОВІЙ ЗЕЛЯНДІЇ. І ЩЕ ОДНА ПТА-
ХА БЕЗ КРИЛ І БЕЗ ХВОСТА — РЕА. Диви-
ся малюнок ч. 4, стор. 24-та.
- " " 19. КОВАЛЬ КУЄ МОЛОТОМ У КУЗЬНІ. ЗОЗУЛЯ
КУЄ-СПІВАЄ ДВОМА ТОНАМИ-СКЛАДАМИ:
„КУ-КУ”. Дивися малюнок ч. 5, стор. 24-та.
- " " 20. ІРЖА.
- " " 21. МІСЯЦЬ. Найближчий сусід ЗЕМЛІ в орбіті.
- " " 22. ДОБРИЙ ЖАРТ. ГУМОР Є КОНЕЧНИМ У
ЖИТТІ ЛЮДИНИ. КАЖУТЬ: „СМІХ — ЗДО-
РОВ'Я”.
- " " 23. КРУГЛИХ.
- " " 24. ПОЛІЦІЯ — КІННА ПОЛІЦІЯ („МАВНТЕД
ПОЛІС”). Дивися малюнок ч. 6, стор. 18-та.
- " " 25. МІСЯЦЬ ГРУДЕНЬ МАЄ БУКВУ „Г”, ІНШІ
МІСЯЦІ НЕ МАЮТЬ БУКВИ „Г”. (В назвах,
розуміється).
- " " 26. БАТЬКИ, ВЧИТЕЛІ-ШКОЛА, СВЯЩЕНИКИ-
ЦЕРКВА, ДОБРА КНИЖКА.
- " " 27. ЖИВИХ.
- " " 28. ТРІО-СПІВАКИ.
- " " 29. ЖИТТЯ.
- " " 30. ЛІКИ, КОЛИ МИ ХВОРІ.
- " " 31. ЛІКАРІ, ХВОРОГО, КОЛИ ТРЕБА ЗРОБИТИ
ЯКУСЬ ОПЕРАЦІЮ.
- " " 32. ПАПІР.
- " " 33. ВІТЕР.
- " " 34. ВОГОНЬ. — ФАЄРВЕРКИ.
- " " 35. ХЛОПЕЦЬ МІНЯЄ ПРИЗВИЩЕ ДІВЧИНИ,
КОЛИ ОДРУЖУЄТЬСЯ З НЕЮ. ДІВЧИНА
ТРАТИТЬ СВОЄ ДІВОЧЕ ПРИЗВИЩЕ І ПРИ-
БИРАЄ ПРИЗВИЩЕ ЧОЛОВІКА. Тепер уже

не мусить міняти прізвища, як хоче, може тримати своє дівоче прізвище законно.

- " " 36. ГЛУХОНІМІ — ГОВОРЯТЬ ПАЛЬЦЯМИ. СЛІПІ — ЧИТАЮТЬ ПАЛЬЦЯМИ. ДЛЯ СЛІПИХ є спеціальні книжки. На грубому папері витиснені букви так, що пальцями дуже легко можна розпізнати букви дотиком. Сліпі водять пальцями по буквах і так читають.
- " " 37. КОРДОННІ СТОВПИ МІЖ ДЕРЖАВАМИ. КАЖУТЬ КОЖНОМУ, ЩО ОСЬ ТУТ КОРДОН ДЕРЖАВИ. Мовчать, але кожний це розуміє.
- " " 38. АВТО. КОЖНОГО ТИЖНЯ Є ВБИТИХ 20-30 осіб.
- " " 39. ДИВИТИСЯ ДОБРЕ КУДИ ЙДЕШ ТА ОГЛЯДАТИСЯ, ЩОБИ ІЗЗАДУ НЕСПОДІВАНО ЧОГОСЬ ЛИХОГО НЕ ТРАПИЛОСЬ. АБО — ДИВИТИСЯ НАПЕРЕД У МАЙБУТНЄ ТА ОГЛЯДАТИСЯ НАЗАД НА ПРОРОБЛЕНУ РОБОТУ — ЯКИЙ ВИСЛІД ІЗ ПРОРОБЛЕНОГО.
- " " 40. ЗАМІСТЬ: ДВА РАЗИ, ТРИ РАЗИ, КАЖЕМО: ДВІЧІ, ТРИЧІ.
- " " 41. АСПІРИНА.
- " " 42. ЗАГАДКА ЖИТТЯ.
- " " 43. ПОРАД.
- " " 44. ВЧОРАШНЬОГО ДНЯ.
- " " 45. РУХОМА ЖИВА ГОРА — ЦЕ ЛЮДСЬКА ГОЛОВА. НОРИ-ДІРИ, ЦЕ: ПО ДВІ ДІРКИ: ОЧІ, ВУХА, НІС; 1 ДІРКА — РОТ, РАЗОМ СІМ „ДІР“.
- " " 46. ПРАПОР УКРАЇНИ. СЛАВЕНЬ-ГІМН.
- " " 47. ТВОЇ ДУМКИ.
- " " 48. Лікоть правої руки покладеш на долоню лівої руки, але лікоть правої руки на долоню правої не покладеш. І навпаки.
- " " 49. Кожний член білої раси, належить до індокавказької раси. Є „кавказька” лише у межах

- індо-європейської, а німці це „індо-германської” назвали...
- ” ” 50. ЖУРНАЛІСТИ-ФОТОГРАФИ, СВІТЛИВЦІ.
- ” ” 51. ДВОКОЛЕСНИК. ОСОБА ЯКА ВЖИВАЄ ДВОКОЛЕСНИКА. НОГИ ПРАЦЮЮТЬ, АЛЕ НЕ ЙДЕ ПО ЗЕМЛІ. СИДИТЬ І НІБИ ЙДЕ, АЛЕ НОГИ ПРАЦЮЮТЬ-ТЯГНУТЬ. Дивися малюнок ч. 7, стор. 18-та.
- ” ” 52. ЗАЛІЗНИЦЯ, ПОТЯГ, ПОЇЗД. Дивися малюнок ч. 8, стор. 18-та.
- ” ” 53. РІД РИБ, ПОДІБНИХ ДО ГАДЮК „ВУГРІВ’ЮНИ”. Дивися малюнок ч. 9, стор. 24-та.
- ” ” 54. ПОСУД НА СМІТТЯ. СМІТЯРКА-БАНЯК.
- ” ” 55. ТАК, МОЖЛИВО ЩОБ ЛІТА НЕ БОЯВСЯ МОРОЗ І ЩОБИ БОЯВСЯ ВЗИМКУ МОРОЗОВИХ ПОГРОЗ, БО ТОЙ МОРОЗ — ЦЕ ЛЮДИНА НА ПРИЗВИЩЕ МОРОЗ, І ЯК ЛЮДИНА МОЖЕ ЛЕГКО ВЗИМІ ЗАСТУДИТИСЯ.
- ” ” 56. ЖИТТЯ.
- ” ” 57. НІЩО.
- ” ” 58. ГРОМОЗВІД.
- ” ” 59. КАНАДА. ВІД ОКЕАНУ ДО ОКЕАНУ. НА ПІВНІЧ ПІВНІЧНЕ СЯЙВО, СНІГИ І ЛЬОДИ. НА ПІВДЕНЬ — АМЕРИКАНСЬКІ СТЕЙТИ, ЯКИХ Є КІЛЬКАДЕСЯТЬ, ЩО ЇХ РЕПРЕЗЕНТУЮТЬ ЗІРКИ НА ПРАПОРІ. СКІЛЬКИ СТЕЙТІВ — СТІЛЬКИ ЗІРОК НА ПРАПОРІ. ПОЛІЧІТЬ, СКІЛЬКИ ЇХ?
- ” ” 60. ПАЛЬЦІ НА НОГАХ І РУКАХ. ПАНЦИРНОЖІ — ЦЕ НІГТІ.
- ” ” 61. ЦЕ КОЛИ ЧИТАЄМО ДОБРУ НАУКОВУ КНИЖКУ, ЗНАЧИТЬ ГОВОРИМО МОВЧКИ ПРИ ПОМОЧІ ОЧЕЙ З МУДРИМ ЧИ З МУДРИМИ ЛЮДЬМИ.
- ” ” 62. АЗБУКА РАХУНКІВ ЦЕ Є ГОЛОВНІ ЦИФРИ ВКЛЮЧНО З НУЛЕМ. А ВСІХ ЇХ ТІЛЬКИ ДЕСЯТЬ: ОСЬ ВОНИ: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 0.

ЦЕ ВСЕ, ЩО НАМ ПОТРІБНЕ НАВІТЬ ДО НАЙБІЛЬШИХ ОБЧИСЛЕНЬ, АЛЕ ОХРИМ ТОМУ ПЕРЕЧИТЬ, ЩО НЕМАЄ ДЕСЯТЬ ТІЛЬКИ ДЕВ'ЯТЬ, БО ШІСТКА ЗАСТУПИТЬ ДЕВ'ЯТКУ, КОЛИ ЇЇ НАПИСАТИ ДОГОРИ НОГАМИ. ЗНАЧИТЬ, ОКРЕМОЇ ЦИФРИ НА „9”, НА ЙОГО ДУМКУ НЕМАЄ.

- " " 63. СІЛЬНИЧКА І ПЕРЦІВНИЧКА.
- " " 64. КОЛІБРИ, ЧАРІВНИЙ ДЗИЖЧАК. ПТАШКА НА КУБІ І В КАЛІФОРНІЇ В АМЕРИЦІ; Я ЇЇ БАЧИВ У ЛЬОС ЕНДЖЕЛЕС. 2¼ інча довга. Важить 1/219 унції. Живиться нектаром квітів. Дивися малюнок ч. 10, стор. 24-та.
- " " 65. МІСТЕЧКО СКАЛА НАД РІЧКОЮ ЗБРУЧ, ЩО ВПАДАЄ ДО ДНІСТРА. СКАЛА недалеко від могого родинного села Жилинець.
- " " 66. МОВА ПРО: МОЛОДІСТЬ, ЖИТТЯ І ЛЮДИНУ ЯК ТАКУ, У СТАРШОМУ ВІЦІ.
- " " 67. ГРАМОФОННА ПЛАТІВКА. ГРАМОФОН — ПАТЕФОН.
- " " 68. ПЕРЕКАЗ ПРО БРАТІВ: КИЯ, ЩЕКА І ХОРИВА та ЇХНЮ СЕСТРУ ЛИБЕДЬ. ПЕРЕКАЗ КАЖЕ: КИЙ, ЗАСНУВАВ КИЇВ; ВІД ІМЕНІ СЕСТРИ, ЛИБЕДЬ, Є РІЧКА ЛИБЕДЬ, А ВІД ДВОХ МОЛОДШИХ БРАТІВ ЛИШИЛИСЯ НАЗВИ ДВОХ ГІРОК В КИЄВІ: ЩЕКАВИЦЯ І ХОРОВИЦЯ.

ВІДГАДКИ РЕБУСІВ

ПОЯСНЕННЯ, ЯК ВІДГАДУВАТИ РЕБУСИ:

При відгадуванні цих ребусів належить вживати, пробувати як виходить правильніше, таких прийменників: „НА”, „ПІД”, „В”. Наприклад: Ребуси чч. 1, 2, 3, вживати простого прийменника „НА”.

Ребус ч. 1. Бачимо „НА” (складі) „ДІ” букву „Я”. То є: „НА”+„ДІ”+„Я”, читаємо разом — „НАДІЯ”.

Ребус ч. 2. Бачимо „НА” (складі) „ВІ” (стоїть) склад „КИ” так і прочитаємо: „НА”+„ВІ”+„КИ” = разом „НАВІКИ”.

Ребус ч. 3. „НА” складі „ЗА” стоїть буква „Д”. Читатимемо так „НА”+„ЗА”+„Д” то є разом „НАЗАД”.

Ребуси чч. 4, 5, 6, вживати простого прийменника „ПІД” і так:

Ребус ч. 4. Бачимо „ПІД” складом „ЛИС” склад „СЯ”, так і читатимемо „ПІД”+„ЛИС”+„СЯ” разом „ПІДЛИССЯ”, назва села, в якому народився поет, пробудитель Західної України Маркіян Шашкевич.

Ребус ч. 5. Бачимо „ПІД” складом „БІ” букву „Р” читатимемо: „ПІД”+„БІ”+„Р” разом „ПІДБІР” (щось підбирати).

Ребус ч. 6. Бачимо „ПІД” складом „ЙО” букву „М”. Так і прочитаємо „ПІД”+„ЙО”+„М” разом „ПІДЙОМ”.

Ребуси чч. 7, 8, 9, вживати простого прийменника „В”. І так:

Ребус ч. 7. Бачимо „В” букві „І” є буква „К”. Так і прочитаємо: „В”+„І”+„К” разом „ВІК” (сто років).

Ребус ч. 8. Бачимо „В” букві „І”, букви „ЗД”. Скласти разом, буде „В”+„І”+„ЗД”, то є „ВІЗД”.

Ребус ч. 9. Бачимо „В” букві „О” є решта букв слів. Читаємо згори: „В” „О” „РОТА” = „ВОРОТА” „В” „О” є „ЛЯ”, буде „ВОЛЯ” і так далше: „ВОЯК”, „В” „О” „ДА” = „ВОДА”, „В” „О” „ЛИ” буде „ВОЛИ”. „В” букві „О” є букви „ВК” буде „ВОВК”,

„В” букві „О” є „ЛОС” буде „ВОЛОС”, „В” букві „О” є „РОГ” то є разом „ВОРОГ”, „В” букві „О” є „РОНА” разом „ВОРОНА” і останнє слово: „В” букві „О” є „ЛИНЬ” разом „ВОЛИНЬ”. Область України.

ВІДГАДКИ АНАГРАМІВ

Анаграма

- " ч. 1. СТЕЛЯ — ТЕСЛЯ.
- " ч. 2. (МАСЛО — СМОЛА).
- " ч. 3. (РИБА — РАБИ).
- " ч. 4. (ВПЕРЕД ЧИТАТИ СЛОВО, ЩО ОЗНАЧАЄ РАЗОМ: ЛІТО, ОСІНЬ, ЗИМУ і ВЕСНУ, ЦЕ Є „РІК”. ВЗАД ПРОЧИТАТИ ТЕ СЛОВО БУДЕ „КІР” НЕДУГА ДИТЯЧА ПАСКУДНА-НАВІСНА. „РІК” — „КІР” МОЖНА ТАКОЖ БУКВИ ПЕРЕСТАВЛЯТИ ХОЧ Я НЕ ЗГАДАВ, ТОМУ ЦЕ Ї Є АНАГРАМА)
РІК — КІР. (АНАГРАМА-РЕВЕРС)
- " ч. 5. ЛІД — ДІЛ. ТАК САМО І В СЛОВІ „ЛІД” МОЖНА ЛІТЕРИ ПЕРЕСТАВЛЯТИ ЩОБИ ОДЕРЖАТИ, СТВОРИТИ НОВЕ СЛОВО „ДІЛ”. АЛЕ ЦЕ АНАГРАМА-РЕВЕРС, ОДНОЧАСНО, ЩО ЗНАЧИТЬ (латинське „реверсус” ЗВЕРНЕНИЙ НАЗАД, ПОВЕРНЕНИЙ) — ЗНАЧИТЬСЯ ЯК ТЕ СЛОВО ПРОЧИТАТИ „НАЗАД” З-ПРАВА ВЛІВО, ТО БУДЕ НОВЕ ЗНАЧЕННЯ В ЦЬОМУ ВИПАДКУ „ДІЛ”.
- " ч. 6. (М „О” Л „О” К „О” = МОЛОКО).
- " ч. 7. (ПОСІК — ПІСОК)
- " ч. 8. (НАДІЯ — ДАНІЯ)
- " ч. 9. (КІНО— КОНІ)
- " ч. 10. (ЗІРКА — РІЗКА)

ВІДГАДКИ ЛОГОГРИФІВ:

Логогриф

- " ч. 1. ДАРІЯ — АРІЯ.
- " ч. 2. (МНОЖИНА ВІД „СИН” є „СИНІ”, ДОДАТИ СКЛАД „ЦЯ”, БУДЕ „СИНІЦЯ” — ПТАШКА. „СИНІ”+„ЦЯ” = СИНІЦЯ.
- " ч. 3. (РІК + „А” = РІКА)
- " ч. 4. (ВОДА — ОДА). ОДА — ПОХВАЛЬНА ПІСНЯ КОМУСЬ, ПРО КОГОСЬ, КОГОСЬ, ПРО ЩОСЬ, ЩОСЬ.
- " ч. 5. (МАЛА РІЧ В ЯКІЙ ЛЮДИ ТРИМАЮТЬ ГРОШІ, ЦЕ Є „КАЛИТКА”. ВІДНЯТИ ПЕРШИЙ СКЛАД ВІД НАЗВИ „КА”, ЛИШИТЬСЯ „ЛИТКА”. ЛЮД ІМАЮТЬ ЛИТКИ НА НОГАХ).
- " ч. 6. (ПО ДОЩІ РОСТУТЬ В ЛІСІ ГРИБИ. КОЛИ ВІДНЯТИ ВІД СЛОВА „ГРИБИ” БУКВУ „Г”, ЗАЛИШИТЬСЯ ТІЛЬКИ „РИБИ”, ЩО ПЛИВАЮТЬ У СТАВКАХ, РІКАХ, ОКЕАНАХ. ЦЕ ЇХНІ ХАТИ ЖИТЛОВІ).
- " ч. 7. (ВЗИМКУ НА РІЦІ — МІСТ — ЛІД. КОЛИ ДО СЛОВА „ЛІД” ДОДАТИ СПЕРЕДУ БУКВУ „С” БУДЕ — СЛІД — ЛІД — СЛІД.
- " ч. 8. БЕЗ БУКВИ „Ш”, БУДЕ „КОЛА”, КОЛЕСА.
- " ч. 9. (МЛИН, — ЛИН-РИБА).
- " ч. 10. (ВІД СЛОВА „РОБИТИ”, НАКАЗОВИЙ СПОСІБ Є „РОБИ”. ДОДАТИ „Д” СПЕРЕДУ, БУДЕ „ДРОБИ” „Д”+РОБИ = „ДРОБИ”.
- " ч. 11. (ЯКЩО ДО СЛОВА „РАДА” ДОДАТИ БУКВУ „Р” БУДЕ „РАДАР”).

РАДАР — RADAR (ПОЧАТКОВІ ЛІТЕРИ АНГЛІЙСЬКИХ СЛІВ:— RADIO DETECTING AND RANGING — РАДІОВИЯВЛЕННЯ І ВИЗНАЧЕННЯ ВІДДАЛІ-ДАЛЬНОСТІ) — ІНКОЛИ ВЖИВАНА НАЗВА РАДІОЛЬОКАТОРА І РАДІОЛЬОКАЦІЇ. СКОРОЧЕННЯ, НАЗВА РА-

ДІОЛЬОКАЦІЇ ТА РАДІОЛЬОКАЦІЙНИХ ПРИЛАДІВ.

РАДІОЛЬОКАТОР — УСТАНОВКА, ЯКА ВИЗНАЧАЄ З ДОПОМОГОЮ РАДІОХВИЛЬ МІСЦЯ, РОЗМІЩЕННЯ НЕВИДИМИХ У ПРОСТОРІ РІЗНИХ ОБ'ЄКТІВ, ЛІТАКІВ, КОРАБЛІВ, ВЕЛИКИХ БУДИНКІВ НА ВІДДАЛІ, ПРИ ВІДСУТНОСТІ ВИДИМОСТІ.

РАДАР СКЛАДАЄТЬСЯ ІЗ 1) ПОТУЖНОГО ПЕРЕДАВАЧА, ЯКИЙ ВИПРОМІНЮЄ КОРОТКИМИ ІМПУЛЬСАМИ РАДІОСИГНАЛИ НА ДУЖЕ КОРОТКИХ ХВИЛЯХ ВІД ТРИ МЕТРИ ДО 1 ЦЕНТИМЕТРА; 2) СПЕЦІАЛЬНОЇ НАПРАВЛЕНОЇ АНТЕНИ; 3) ПРИЙМАЧА, ЩО УЛОВЛЮЄ ВІДБИТІ ВІД ЦІЛІ СИГНАЛИ; 4) ІНДИКАТОРНОГО АПАРАТА; 5) ДОПОМІЖНОГО УСТАТКУВАННЯ. **РАДІОЛЬОКАТОРИ** БУВАЮТЬ ВИЯВНІ ІЗ ВЕЛИКИМ РАДІУСОМ ДІЇ, ТОЧНОЇ ГАРМАТНОЇ НАВОДКИ; СЛІПОГО БОМБАРДУВАННЯ; НАВІГАЦІЙНІ ТА ІНШІ. **РАДАР** ШИРОКО ЗАСТОСОВУЄТЬСЯ ДЛЯ ВОЄННИХ І МИРНИХ ПОТРЕБ.

ВІДГАДКИ МЕТАГРАМІВ

Метаграма

- " ч. 1. (КУРИ — РУРИ).
- " ч. 2. (ТРУД — БРУД).
- " ч. 3. (ГАЛКА — БАЛКА).
- " ч. 4. (ЗІРКА, МІРКА, ГІРКА, ДІРКА).
- " ч. 5. КОРОНА — ВОРОНА.
- " ч. 6. (ПИЛКА — ПАЛКА).
- " ч. 7. **БІР** — сосновий або інший шпильковий ліс; також мішаний ліс з переважанням сосни. Взагалі будь-який ліс. (ЛІСИ СОСНОВІ

ЗВУТЬСЯ БОРИ, змінити „Б” на „Г” — ГОРИ). СОСНОВІ і СМЕРЕКОВІ ЛІСИ — В ГОРАХ.

- " ч. 8. (ПОЛОНІНА — СОЛОНІНА).
- " ч. 9. **ЛЯМА — ЛАМА. ЛЯМА** — Південноамериканська в'ючна тварина родини верблюдов. **ЛАМА** — У Тибеті та Монголії — монах-буддист, монах-священик у буддистів — ламоїтів. **ЛАМАЇЗМ** — секта тибето-монгольського буддизму. Виникла в кінці 14 ст.
- " ч. 10. (ПЛЯШКА — БЛЯШКА).
- " ч. 11. (РУКА — МУКА).
- " ч. 12. (ПИРОГИ — ВОРОГИ).

ВІДГАДКИ ШАРАД:

Шарада

- ч. 1. „ВИНО”+„ГРАД” (лід що паде з неба) = ВИНОГРАД.
- " 2. ОДНЕ З ТОГО ЩО В НАС ДВОЄ, ДИВИМОСЯ НИМИ ПЕРЕД І НАЗАД — „ОКО”. ЦЕ Є ПЕРШИЙ СКЛАД СЛОВА. ДРУГИЙ СКЛАД СЛОВА — У НАС РУМ'ЯНІ — „ВЗЯТИ ОБИДВОЄ — „ЛИЦЯ”. СКЛАСТИ РАЗОМ ОБИДВІ НАЗВИ СТВОРИМО НОВЕ СЛОВО НАЗВУ МІСЦЯ: „ОКО”+„ЛИЦЯ” ТО Є „ОКОЛИЦЯ”.
- " 3. РОЗВ'ЯЗКА ПРОСТА ДОДАТИ: „МАЛЯР”+„і”+„я” = МАЛЯРІЯ — ПРЕПОГАНА НЕДУГА.
- " 4. ЧИСЛО: „ОДИН” і ДВА „0” (ЗЕРА) ТО Є — „СТО”. НАЗВА ШОСТОЇ НОТИ В ГАМІ ТО Є — „ЛЯ”. ВКІНЦІ ДОДАТИ ЩЕ БУКВУ „Р”. БУДЕ: „СТО”+„ЛЯ”+„Р” = СТОЛЯР.
- " 5. Перший склад шуканого, затаєного слова, цифра, що НІЧОГО НЕ ЗНАЧИТЬ ТО Є „0” (ЗЕРО, НУЛЬ), але ми вживемо його як букву-літеру „О”. Це є перший склад шуканого слова. ДРУГИЙ СКЛАД слова це назва ноти, ШОСТОЇ В ГАМІ, то є „ЛЯ”. Додаємо: Букву „О”+„ЛЯ” =

„ОЛЯ”. ОЛЯ — здрібніле, пестливе ім'я жіноче-
діво́че від ОЛЬГА.

- " 6. ПЕРШИЙ СКЛАД — ОДИН ДВА ЗЕРА, то є =
..... „СТО”.
ДРУГИЙ СКЛАД „Я”
ТРЕТІЙ СКЛАД, ЗАЙМЕННИК,
ОДНИНА, ДРУГА ОСОБА „ТИ”
РАЗОМ БУДЕ: „СТО”+„Я”+„ТИ”
то є СТОЯТИ.
Слово що нам каже НЕ ЙТИ!
- " 7. ПЕРША БУКВА — ЗНАК МНОЖЕННЯ то є „Х”
ДРУГА БУКВА — КРУГЛЕНЬКА то є „О”
ТРЕТЯ БУКВА то є „Р”
як згадано в шараді РАЗОМ: „Х”+„О”+„Р” =
ХОР. ХОР співає голосно і ніжно, аж серце
радіє.
- " 8. ПЕРШИЙ СКЛАД СЛОВА БУДЕ МНОЖИНА
ВІД „СИН” — „СИНІ”. ДОДАТИ ДРУГИЙ,
ПІДШУКАТИ ТАКИЙ СКЛАД, ЩОБИ РАЗОМ
НАЗВАТИ ПТАШКУ, НИМ Є „ЦЯ”. ОТЖЕ, ЯК-
ЩО ДОДАМО ОБИДВА СКЛАДИ: „СИНІ”+
„ЦЯ”, назвемо ПТАШКУ — „СИНІЦЯ”.
- " 9. ПЕРШИЙ СКЛАД ШУКАНОГО СЛОВА Є ОДИН
ДЕРЕВ, ІНШИМ СЛОВОМ — „КОРА”. ДРУГИЙ
СКЛАД ШУКАНОГО СЛОВА, Є ДРУГИЙ СКЛАД
СЛОВА „МА ЛІ” ТО Є „ЛІ”. ЯКЩО ДОДАТИ
ПЕРШИЙ СКЛАД „КОРА” І ДРУГИЙ „ЛІ”
БУДЕ „КОРАЛІ”.
КОРАЛІ — коралеві поліпи (*Anthozoa*) морські
тваринки типу кишечнопорожнинних. Близько
6 тисяч видів КОРАЛІВ. ЧЕРВОНІ КОРАЛІ —
об'єкт промислу. З його скелета виготовлюють
прикраси та різні художні вироби.
- " 10. ПЕРШИЙ СКЛАД ВІД СЛОВА „ГРУША”, БУДЕ
„ГРУ”, ДРУГИЙ СКЛАД: ПІВДОБИ ЧАСТИНА БІ-
ЛА — „ДЕНЬ”, РАЗОМ: „ГРУ”+„ДЕНЬ” = ГРУ-
ДЕНЬ (назва місяця).

ВІДПОВІДІ НА ПАЛІНДРОМИ:

Паліндром

- ч. 2. У ПЕРШУ ЧЕРГУ, ВИСЛІВ „ТЕТ-А-ТЕТ”, ЦЕ Є ПАЛІНДРОМ. ВИ, СКАЗАТИ ГОТОВІ. МОЖНА ЧИТАТИ ЗЛІВА ВПРАВО І НАВПАКИ, БЕЗ ЗМІНИ ЗМІСТУ СЛОВА, ЗНАЧЕННЯ СЛОВА. ВИСЛІВ ЦЕЙ „ТЕТ-А-ТЕТ” французький: (ТЕТЕ-А-ТЕТЕ) *tete-a-tete*, так пишеться латиною по-французькому. Буквенно значить ГОЛОВА А ГОЛОВУ, тобто по-нашому правильно значить — „БУТИ У ДВОХ”, ВІЧ-НА-ВІЧ або „ОКО В ОКО”, НА САМОТІ.

- ” 3. СЛІВЦЕ „АГА”, — ЦЕ Є „ВИГУК”. — ВИРАЖАЄ ПОДИВ, ЗДОГАД, ПРИГАДУВАННЯ. 2) ВИРАЖАЄ ЗЛОРАДНІСТЬ, НАСМІШКУ, ПОГРОЗУ і т. ін. 3) УЖИВАЄТЬСЯ ТАКОЖ ПРИ ВИРАЖЕННІ ЗГОДИ, ПОТВЕРДЖЕННЯ: „ЕГЕ”, ТАК, — ІРОНІЧНО ВИРАЖАЄ ЗАПЕРЕЧЕННЯ ЯКРАЗ! АЯКЖЕ! ЧОМУ НЕ ТАК! НАЗВА ЦЬОГО СЛОВА — ПАЛІНДРОМ — або ПЕРЕВЕРТЕНЬ, чи РАК, БО ЙОГО МОЖНА ЧИТАТИ ЗЛІВА ВПРАВО, і ЗПРАВА ВЛІВО БЕЗ ЗМІНИ ЗНАЧЕННЯ ЗМІСТУ.

- ” 4. ЯК СКЛАСТИ БУКВИ В НАЛЕЖНОМУ ПОРЯДКУ ЗА ВКАЗІВКАМИ У ЗАГАДЦІ, ТО ПОВИННО БУТИ „ШАБАШ”. „ШАБАШ” жидівське святкування суботнього дня, як у нас неділя, але в Канаді, цей день вільний від праці. У більшості, майже всі не працюють у фабриках у суботу. „ШАБАШ” це є ПАЛІНДРОМ, ПЕРЕВЕРТЕНЬ або РАК. МОЖНА ЧИТАТИ ЗЛІВА ВПРАВО, і НАВПАКИ, БЕЗ ЗМІНИ ЗНАЧЕННЯ ЗМІСТУ, і ВИГЛЯДУ.

- ” 5. ЦІ ІМЕННИКИ ІЗ ТРЬОХ БУКОВ Є ТАКІ: „БІБ”, „ДІД”, „ОКО”, „ПІП” — ШУКАЙТЕ

БІЛЬШЕ. ЦІ ІМЕННИКИ Є ПАЛІНДРОМИ, ПЕРЕВЕРТНІ ЧИ РАКИ.

- " 6. ВИГУКИ ІЗ ТРЬОХ БУКОВ ПАЛІНДРОМИ-ПЕРЕВЕРТНІ ЧИ РАКИ Є ОСЬ ТАКІ: „ОГО”, „ОТО”, „ТУТ”, „АГА”, „ЕГЕ”, „УГУ”, „ІГІ”.
- " 7. „СУС” ЦЕ СКОРОЧЕНА НАЗВА „СОЮЗ УКРАЇНЦІВ САМОСТІЙНИКІВ” (АБРЕВІАТУРА). І ЦЕ СЛОВО „СУС” є ОДНОЧАСНО ПЕРЕВЕРТНЕМ, РАКОМ, ЧИ ПАЛІНДРОМОМ, БО МОЖНА ЧИТАТИ В ДВА БОКИ, БЕЗ НІЯКОЇ ЗМІНИ.

„ВІДНИНІ УКРАЇНСЬКА НАРОДНЯ РЕСПУБЛІКА СТАЄ САМОСТІЙНОЮ, ВІД НІКОГО НЕЗАЛЕЖНОЮ, ВІЛЬНОЮ СУВЕРЕННОЮ ДЕРЖАВОЮ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ”.

Із Четвертого Універсалу
Української Центральної Ради
22 січня 1918 р.

— * * * —

ДЕКЛЯМАЦІЇ Й ПІСНІ В РОКОВИНІ СВЯТА ДЕРЖАВНОСТІ

„Віднині во єдино зливаються століттями відірвані одна від одної частини України, Західньо-Українська Народня Республіка (Галичина, Буковина й Угорська Русь) і Наддніпрянська Велика Україна. Здійснилися вікові мрії, якими жили і за які вмирали кращі сини України. Віднині є єдина, незалежна Українська Народня Республіка. Віднині український народ, звільнений могутчим поривом своїх власних сил, має тепер змогу з'єднати всі змагання своїх синів для утворення нероздільної, незалежної Української Держави на добро і щастя робочого народу”.

АКТ ЗЛУКИ — 22 січня 1919 р.

Богдан Б. Федчук

50.

**У 60-РІЧЧЯ ВІЛЬНОЇ УКРАЇНИ
(1917-1918 — 1977-1978)**

Сяйте сонцем віковічно
Тих подій величних дні.
Воля народу скувала
Вільний моноліт в борні.
Об'єднались раз на завжди,
Брата обняв рідний брат.
Громом залунало: ВОЛЯ !
Ген від Дону до Карпат.
Радісно прийняв це Київ,
Радісно прийняв це Львів,
І наш дар життя — в любові
На жертovníку горів.
Сяйте соняшним промінням
Тих подій великі дні,
І запалюйте любови,
Всім — до рідного — вогні.

17-18 січня 1968 р.

Богдан Б. Федчук

НЕЗАБУТНІМ

Минули нам сторіччя у неволі...
І нагло — блискавка і грім!
Це усміх той уже ясної долі
Відновлює наш власний дім.
Борцям за волю — слава й пам'ять вічна,
Всіх поколінь, цілі віки, —
Бо доля їх — і славна, і трагічна.
Лицарству — лаврові вінки.
І хай ця пам'ять, ніби сяйвом сонця,
Нас осяває й зогріває,

Аж поки знов загляне до віконця
Нам воля, втілена, жива!

Богдан Б. Федчук

НАШ ПЕРШИЙ ЛИСТОПАД

Минали дні неволі
Понурі сірі дні,
А Україна в крові
Купалася в огні.
Боролися завзято,
Вперед ішли, не взад
Так аж настало свято,
Наш ПЕРШИЙ ЛИСТОПАД.
Заграли дзвони Юра,
А понад город Львів
Пронісся гомін Волі,
Пронісся Волі спів.
Вільна вже Україна!
Для неї будем жити!
А синьо-жовтий прапор
Над Львовом майорить.
Вперед! Вперед до Волі!
Бо ніколи назад,
Священний дав наказ нам,
Геройський ЛИСТОПАД.

1956. Музика: І. Білогруда.

Богдан Б. Федчук

ВЕСЕЛО ЗАГРАЛИ ДЗВОНИ

Весело грали дзвони,
Аж дрожить Софії храм.
І співають мільйони,

Голос йде до неба брам.
 Це найбільше в Україні
 Довго ждане Свято-Свят.
 Бо навіки вже віднині,
 Обняв брата, рідний брат.
 Обнялися сестри рідні,
 А від щастя сльози ллють.
 Нам кордони не потрібні,
 Нам один щасливий путь.
 Весело так дзвони грали,
 Воскресіння час настав.
 Кажуть нам універсали:
 Нарід волю сам придбав.

1956. Музика: І. Білогруда.

Богдан Б. Федчук

СЛІДАМИ БОРЦІВ, ПОКЛІН БОРЦЯМ...

Поклін борцям, за волю України,
 Поклін глибокий, честь і слава їм!
 Що шлях до Волі кров'ю ввесь зросили,
 Платили навіть і життям своїм.
 Ми всі ідемо вашими слідами
 В трудах незламні, ані у боях.
 Ідея Ваша, це нас всіх ідея,
 То боротьба і визвольний наш шлях.
 Здобути волю Україні,
 Це нам наказ, це нам твердий закон.
 Для неї жити, щиро працювати,
 Для добра усіх нас, — берегти кордон.
 Вперед, відважно сміло витривало.
 Кріпить нас віра, аж до перемог.
 За правду, Волю, нарід, Україну,
 За святу віру — нам pomoже Бог.

Музика І. Білогруда. 1957.

Богдан Б. Федчук

ПРИВІТ УКРАЇНІ

Вірні дочки, сини України
Із далеких заморських країн,
Шлють тобі дорога Україно
Свій пошани глибокий поклін.
Ми тебе захищати будемо,
Скільки змоги, хай знає це світ!
Ти завжди дорога Україно,
Шлем Тобі наш гарячий привіт.
Післанці ми твої Україно
В світ на місце твоїх амбасад.
Перед світом відкрити всю правду,
Всіх наїздницьких брехень і зрад.
Вірних дочок, синів України
Є любов, та посвята сильна,
Щоб для неї і волю здобути,
Працювати як буде вільна.

Музику написав І. Білогруд. 1954 р.

Богдан Б. Федчук

ВІЛЬНА КАРПАТСЬКА УКРАЇНА

Не орли то сизо-крилі
Вилітають із Карпат.
Юнаки то в повній силі
Виходили з своїх хат.
Рознеслися по Карпатах
Звуки волі із трембіт.
І Карпатській Україні
Самостійний шлють привіт.
Лине, лине гомін волі,
По всіх закутках Карпат
І радіють всі безмежно
В днях таких великих свят.

Бо Карпатська Україна
 Пробудилася зо сну.
 І святкує довгождану
 Самостійності весну.

Музика Ігора Білогруда. 1955 р.

Богдан Б. Федчук

ВИ СМІЛО ЙШЛИ...

Ви сміло йшли, де промінь волі сяяв,
 Бо там манила вас свята любов.
 Над вами прапор синьо-жовтий маяв,
 До мети дорогу, багрянила кров.
 Ви йшли як льви у змагах небуденних,
 Торошили як з неба ясний грім.
 Вільні від тронів і злиднів тюремних
 Ви збудували Україну — Дім.
 В боях незламні, все Тобі віддали
 Батьківщино, себе на жертовник.
 У боротьбі, ми, зброї ще не склали,
 Хоч світ глухий, на наш розпук крик.
 Хоч вас живих уже нема між нами,
 Ідея ваша в наших тут, серцях.
 Вона горить правдивими вогнями,
 І життєвий показує нам шлях.
 Нам воля, так як іншим всім належить.
 Ми хочемо тих самих людських прав.
 І наших прав нам ворог не обмежить,
 На рівні бути, всіх вільних держав.
 Хоч в боротьбі, великі наші втрати,
 Наїзникам ідемо всупереч.
 Твої кордони Україно — Мати,
 Нам визначить вільні, дволезий меч!

7. 5. 1955.

Богдан Б. Федчук

ВОНА ЗАПЛАКАНА СТОЇТЬ...

Вона заплакана стоїть
Ще й досі, у скорботі...
Не видно ще кінця ніяк
Всенародній Голготі.

Всі на хресті, з тернин вінки
На головах розп'ятим.
Коли ж тортурам всім кінець?...
Але й — катам проклятим?

Та прийде час, я вірю в те
Не йде ніщо намарне.
Скорботна в сльозі скаже нам:
„Зробили діло гарне”...

Ці дивні звідкілля такі
Поставлені питання?
А чи навчили нас чогось
Ті наші всі страждання?

27. 4. 1964 р.

Богдан Б. Федчук

М О Л И Т В А М А Т Е Р І

(Син — воїн УГА і УПА)

(П р и с в я т а)

Всі спочивають по трудах
Вночі, посеред хати,
Перед Страдальною клячить,
В мольбах стонуча мати.
„Страдальнице моя свята,
Захисто Ти єдина.
І я терплю тепер як Ти
Не знаю де дитина?

Ти сил додай терпіння ці,
 Як Ти, всі перебути,
 Прожить, діждать, живу свою
 Дитину пригорнути.
 Дитині моїй сил додай,
 Спасай її усюди.
 Щади, живу її верни,
 Тобі хвала хай буде.
 Дай, щоб раділа як і Ти,
 Життям свого сина.
 О Мати Божа, всіх захисти,
 Опікунко єдина".

Музику до слів цієї молитви написав композитор Ігор Білогруд. Також композитор Богдан Весоловський написав музику до цих слів. Співачка Стефа Федчук наспівала цю пісню на платівці: „СТЕФА ФЕДЧУК СПІВАЄ”. Інші поміщені тут пісні співала на СВЯТАХ ДЕРЖАВНОСТИ досить часто.

Богдан Б. Федчук

У ЮВІЛЕЙ-РІЧНИЦЮ УКРАЇНИ

Поклін Тобі Страдальнице,
 Хай вічна слава буде!
 У ювілей, що волею
 Дихнули Твої груди.
 Тебе знесилену розп'яли
 Та вічно дихала ще Ти,
 І в закривавлене стріляли
 Живе ще серце всі кати.
 Змішали з брудом Твою честь
 Ті в ходаках із личчя.
 Плювали злобно у Твоє
 Заплакане обличчя.
 А Ти, жила і дихала,

Ти, — невміруща, вічна!
 Хоч доля як була Твоя
 Безвихідно трагічна.
 Непереможна Ти вовік ніким!
 Бо маєш вірні діти,
 Ще прийде час, що волею
 Втішатисьмеш, радіти!
 Поклін Тобі Страдальниці
 Хай вічна слава буде!
 Ще волею засяєш в славі
 На повні Твої груди.

1968.

Богдан Б. Федчук

Н Е З А Б У Т Н Є . . .

Всі вішали і били нас,
 Стріляли зрадно, катували,
 Щоб змести нас з лиця землі, —
 Щоб знищити — бажали.

За що! — не знає світ,
 Побожний світ не чує крику, —
 Глухий, німий, сліпий на все,
 На кривду цю велику.

„Голодна смерть” — це жах один,
 Жаска агонія розпуки...
 А світ потискує катом
 Криваві, вбивчі руки.

А про злочинства — нічирк!...
 Хвальки ж, „великі демократи”
 Нас досі нищать, щоб наш Край
 Загарбати-забрати!?

Обсіли сараною нас
Чужинці, хижі паразити...
Де ж гасло те, що воля всім
У рідній хаті жити?

О, Ні!... шубравці світові,
Того вже вам не дочекати! —
Зажертим всім добром чужим
Вам прийдеться ригати!

Не тільки ви, нащадки всі
І ваші хирні покоління,
Бо ви для нас — кати страшні,
Всі визуті з сумління.

Не знищите ви нарід наш.
О, знайдуться міцні ще руки,
Щоб це над вами провести
Досягнення науки!

Як сам гукнеш — така й луна.
Не будь з хамлом за панібрата, —
Що хліб — за хліб, а кров — за кров,
А добрим — будь за брата.

ВІДГУКИ ПРО ЗАГАДКИ

(Без змін)

1)

Дорогий Пане Федчук!

Перш за все пробачте за довге мовчання. Ваші дві книжечки загадок ч. 6 і ч. 7 я одержала ще перед закінченням шкільного року, швидко буде і початок слідуючого навчання, час відповісти моєму Дорогому колишньому учителеві і письменникові, за такі чудові збірки загадок. З них можна багато дечого навчитися, а також і розважитися.

Пісні Вами написані: „ГЕЙ МИ ЮНІ УКРАЇНЦІ“, музика С. Спеха в шостій збірочці і також друга пісня: „ВПЕРЕД ІДЕМО“ в сьомій збірочці загадок, музика Ігора Білогруда, ЗВУЧАТЬ ДУЖЕ ГАРНО і ПРИЄМНО. ГЕРОЇЧНІ СЛОВА ЗА КРАЩЕ МАЙБУТНЄ, ЧУДОВА МЕЛЬОДІЯ.

Усі Ваші дорогоцінні збірочки, „У світі загадок“, збережу собі на довгу і добру пам'ятку, думаю, що на трохи старші роки, вони будуть ще більше цікавими і захоплюючими, тим більше що це написано мені знаною особою, — моїм колишнім учителем у „Рідній Школі Українознавства“, письменником П-м. Богданом Б. Федчуком.

Бажаю і сподіюсь, що Ви здорові, крепкі і бадьорі як і раніше були, та можете і надалі працювати для добра Української Спільноти і дітей. Ми всі горді з того, що маємо таку розумну і з великим талантом людину як Пан Богдан Б. Федчук. Шаста Вам Боже!

Прошу прийняти від мене цей скромний дарунок пожертву \$10 (десять доларів), на „Видавничий Фонд Загадок“.

З щирим привітом і найкращими побажаннями для Вас, мої родичі і я.

Будьайте здорові! З великою пошаною до Вас, Ваша колишня учениця,

ЗІНА СКОЦИЛЯК

2)

Вельмишановний авторе, Пане Богдане Б. Федчук

Дозвольте мені висловити щиросердечну подяку Вам за такий гарний, чудовий дарунок для мене, а це за Вашу 16-ту збірку віршованих загадок.

Коли я подумаю, що це вже Ваша 16-та збірочка, то зразу приходить мені на думку, скільки то труду та часу Ви не жаліли, та віддали для добра українського народу.

Дорогий авторе, Пане Федчук, кожна Ваша книжечка **МАЄ ВЕЛИКУ ЛІТЕРАТУРНУ ВАРТІСТЬ, а ОСОБЛИВО ВЕЛИКУ КОРИСТЬ ДЛЯ НАС, МОЛОДІ.** Таких осіб як Ви, рідко буває.

Вашими словами, які повні глибокої української любови та гордості, Ви стараєтеся збагатити й нашу любов до рідної України.

Дуже Вам вдячна за цю 16-ту і всі попередні збірки, які я буду шанувати, та які залишаться на милу та ніколи незабутню згадку про Вас.

Мої батьки передають Вам і Вашій дружині щиросердечний привіт.

Остаюсь з великою пошаною до Вас, Ваша колишня учениця,

МАРУСЯ ЛАВРІН. СЛАВА УКРАЇНІ!

П О Д Я К А

Щиросердечно дякую усім, що відгукнулися листовно і виявили свої завваження і погляди відносно загадок.

Зокрема щиросердечно дякую жертводавцям на „Видавничий Фонд Загадок”:

- 1) Вельмишановній Пані Олі Павлюк за пожертву \$10.
- 2) Моїй колишній учениці панні Зіні Скоциляк за пожертву \$10.
- 3) Моєму колишньому учневі Влодкові Петризі за \$10.
- 4) Сестричкам Ірці Бурій і Любці Бурій за \$10.

Вдячний усім,

Богдан Б. Федчук

**
*

ДЕЩО ПРО АВТОРА БОГДАНА Б. ФЕДЧУКА

Передрук з тижневика „Канадійський Фармер”.

Вінніпег, 19 серпня 1974 р.

ЗАПИСКИ З БУДНІВ

ЗАГАДКА ПІВТОРИ ТИСЯЧІ ЗАГАДОК

Українець має кілька прикмет, конкуренції для яких він не боїться, і однією з них є напевно жага постійно щось творити. Тількищо вернувся він з чужини на своє згарище, — а вже за тиждень на ньому будуть грядки і навіть куток для квітів, сів він в окопи — і за окопом вже посадив городовину, дали йому в гомстеді шматок пралісу, — а він за кілька років виробив з цієї дичі пшеничну ниву. Якась Богом вложена в душу сила рве людину нашого роду на чин, на походи, на бої, — зовсім не дивуюся, що „сусіди” і „старші брати” нас не люблять: Бояться тієї сили.

Так було і в серпні-вересні 1945. Тількищо наші люди влізли з дітьми і клунками в тотально розгромлені

Кайзер-Вільгельм казарми у Мангаймі, про який ніхто з них ніколи не чув, як уже те саме: Той не тільки завів уже город, а цей порося придбав, але й у розбитій залі вже співає хор, в цьому коридорі театрали розглядають якусь п'єсу, яку варто поставити, у ще іншому чоловіки й жінки вже знайшли менш-більш цілу кімнату, де буде церква. Та хіба повірите? На подвір'ї свист — і площею біжать-котяться вже пластові новаки і з вікна без рам, без шибок вихилився старший пан: „Спокійніше, діти, бо не можу вести лекцію!...”

Мене дали на нічліг до Богдана Федчука. Вперше побачились, хоч він — учитель з Жилинець у Борщівщині (не забуду ніколи церкви, в якій увесь іконостас, намісні і запрестольну ікони були випалені на білих яворових дошках!), за першої московсько-советської окупації — шкільний інспектор, а від другого старшобратнього визволення спинився аж в Мангаймі. В кімнатці, в якій я мав „у нього” спати (ні вікон, ні дверей, як у тій пісні!), на столі ціла скирта зшитків, на всіх друкований напис „Українська Школа в Мангаймі” та ще й віршик під написом. Мало мені очі не вилізли від першого враження. Бо потім дізнався, що Богдан щадить цигарки з унівського приділу і за них у німців і папір роздобув і букви українські йому знайшли і зшитки зробили та напис рідний видрукували.

Так почалася українська друкарська справа в німецькому Мангаймі — і вона охоплює найменше 30 видань, а що Б. Федчук ще й віршував щось, у тому ж Мангаймі вийшли друком дві перші його книжечки: „Казка про Івася” з ілюстраціями й обгорткою Богдана Божемського, тоді ще студента Гайдельберзького університету (з того часу є в мене кілька раних його творів), та друга, що мала назву „Ану станьмо, діти, разом — Пісні з вправами для найменших”, кепську обгортку до якої зробив німець інж. Юрій Крюгер. На обох книжках рік 1946. А третьої книжки Богданові не вдалося вже видати: У друкарні склали, зробили один примір-

ник, — табор зірвали у протилежний кінець Німеччини і Федчук має той один-одинокий примірник своєї книжки „Ким я буду?” — Мрії школярів —

Ще потім доля нас розлучила — і ми зустрілись аж 1951 року в Торонті. За Богданом тягнувся папір — і тут став він працювати у перерібні старих газет та книг на картон, водночас став теж вчителем Рідної Школи при УНО, секретарем Одноцентового Фонду і ще чимсь. Роки йшли, — і Богдан стягнув з Люксембургу дві сестри, далекі йому своячки, та зі старшою, знаною співачкою Стефою, одружився. Праця на хліб, виступи і концерти дружини на сцені, студії Стефи і заходи зробити платівку (є така і на ній незабутнє її „Любіть Україну” та „Опівночі айстри в саду розцвіли”) забирали час, сідали втому на плечі, сріблили виски.

Але я ж казав, що українець не сяде. Товкся мій Богдан, товкся — і коли я вже знайшовся у Вінніпегу, прийшла від нього посилка. Знову мало мені очі не вилізли: Книжечка мала синю обгортку, напис „Хто відгадає?” і на 60-ох сторінках 105 віршованих загадок з ілюстраціями М. Битинського та 29 ребусів. Того ж, 1961 року, вийшла і друга книжка Б. Федчука „100 загадок для наших дітей” (100 загадок і 22 ребуси). А потім уже пішов прислівний „що рік то прорік” — і коли в 1972 році відвідав я Торонто та в ньому моїх знайомих Богдана і Стефу Федчуків (видала чергову платівку і викладала французьку мову на університеті!), перед мене поклали поруч чарки 12 (словами: дванадцять!) книжечок, у яких — я підрахував точно — є 1,447 віршованих загадок і ребусів пера Богдана Федчука. Крім цього він ще писав віршики до дитячих сторінок „Українського Голосу” й „Канадійського Фармера”.

Не кажу я, що ми неймовірний народ? Всі книжки видав мій Богдан своїм і дружини коштом (дай Боже кожному з нас, що пише, мати таку Стефу!) і одинока його нагорода — це грубі течки з рецензіями, листами

та замовленнями. На книжці ніхто ще в нас не добився і Богдана теж не чекає інша доля. Але-але...

Ви гадаєте, що Богдан Федчук скінчив на 12-ій книжці? „Я ще маю яку тисячку написаних і готових до друку”, — казав він з усміхом за столом у хаті, а пані Стефа і собі засміялася: „Та він, пане редакторе, про ніщо інше й не думає. Навіть у церкві в неділю є проповідь, я дивлюся, а Богдан на шматкові паперу нову загадку записує...”

Жилинці, Мангайм, Торонто, — але українець, той зі шляхетного селянського роду, всюди однаковий. „Товче ним!” — казали колись наші батьки.

Анатоль Курдидик

Юл. Мовчан

„КОРОЛЬ УКРАЇНСЬКИХ ЗАГАДОК”

(До 70-річчя з дня народження Богдана Федчука)

(Репродукція з тижневика „Гомін України”, Торонто, 7. 6. 1978 р.)

Якщо б хтось запитав, чи може одна людина написати за своє — ще далеко незавершене — життя 20,400 (двадцять тисяч чотириста!) загадок, з яких можна оформити понад 200 збірок середнього розміру, то можна бути певним, що більшість опитуваних напевно не повірила б тому. В кожному випадку, у світовій літературі чогось подібного ми не чули. Є письменники, про яких кажуть, що вони написали до сотні томів своїх творів (були повідомлен

ня, що якби зібрати всі твори Івана Франка, то можна було б видати 60 томів), але написати 200 книжок — і то тільки самих загадок? Чогось подібного напевно ще ніколи не було не тільки в історії нашої, але й будь-якої іншої літератури.

І „героєм” такого „унікату” є наш скромний діяч на ниві української культури, наш торонтонець Богдан Дмитрович Федчук, 70-річчя з дня народження якого минуло 17-го грудня 1977 р.

Крім загадок, в Богдана Федчука є вже готова до друку віршована „Казка про курочку золотоперку“, „Казка про зайчика, що нікого не боявся“, оповідання „Ганя“, „Найкращі перекази, легенди і казки чужих народів“, тобто, біля 50-ти перекладених з інших мов світу казок і т. д. Чогось подібного може досягти тільки людина, яка не тільки має хист писати, але також цілком і повністю посвячується своїй улюбленій творчій діяльності.

Народився Богдан Федчук 17-го грудня 1907 р. в с. Жилинці, кол. Борщівського повіту Тернопільської області, в Зах. Україні, в незаможній селянській родині. Як і багато інших наших тодішніх селян, аби заробити трохи грошей, його батько Дмитро (ще перед 1-ою світовою війною) емігрував до Канади. Після кількох років повернувся додому аби забрати дружину та малого сина Богдана до Канади. Але це вже був 1914 рік — початок війни, і тому пляни виїзду за океан залишилися нездійсненими (батька забрали до війська).

Через военну хуртовину Богдан не зміг відвідувати початкову школу, бо навчання в його селі не відбувалося. Роллю вчительки взяла на себе його мати Катерина. По війні Богдан екстерном здав іспит у Борщеві за 6-ту класу народної школи і таким чином його вписано до 7-ої класи в сусідньому містечку Озеряни, яку закінчив 1924 р. Саме тоді, вступивши до 7-ої класи, вперше почав писати вірші.

На початку 1925 р. Богдан успішно склав іспит до Учительської семінарії в Чорткові, в якій навчання тривало 5 років. І ось, коли він закінчив другий рік, батько сказав йому, що даліше він не посилатиме сина до школи, бо не має грошей. І коли Богдан, сумно прощаючись з учителем української мови і літератури Василем Ковалем, сказав йому, що, на жаль, вже не повернеться до школи з вищезгаданої причини, вчитель сказав: „Проси батька, аби заплатив за тебе бодай за один місяць і тоді, після вакацій приїжджай до Чорткова, а там якось зарадимо біді“.

„Як закінчилися вака-

ції, — пише Б. Федчук у своїй біографії, — я повернувся до школи. Після кількох тижнів викладач Коваль доручив мені вчити двох його синків — Андрія в першій класі, а Бориса в 3-ій нар. школи — приватно. Крім того, він ще підшукав для мене у місті 4 лекції навчання української мови молодих жидів. Таким чином я заробляв досить грошей на своє утримання. До 2-ої години проф. Коваль учив мене в семінарії, а по полудні я вчив його синків та молодих жидів. Пізніше, будучи на 4-му й 5-му роках навчання, я ще додатково підготовляв кількох студентів до здавання іспитів в семінарії, яку я закінчив успішно 1929 р., що я завдячую тільки дорогому професорові Василю Ковалеві”.

Але була ще одна особа, яку Богдан завжди пам'ятає і якій він багато завдячує. Це був професор польської мови і літератури Артур Галькевич. Він дав Богданові „великий поштовх і заохоту до віршування на ціле життя”. Було це так:

„Я слабо стояв з польською мовою, — пише Б.

Федчук. — Це мене мучило. Одного разу було шкільне письмове завдання з польської літератури. Що мені тоді сталося — вже й сам не знаю, але вийшло так, що я написав те завдання чи „задачу” українським віршем на ці-

Богдан Федчук

лих три сторінки. Коли це завважив мій шкільний товариш Йосип Юрчишин (сиділи ми завжди вдвох на останній лавці цілих 5 років), він сказав: „Бодю, чи ти здурів? Писати „вірш” польської задачі українським віршем? Ти знаєш, хто є Артур Галькевич? Та ж то завзятий поляк, і тому ти можеш „вилетіти” з семінаря”. Я відповів: „Юрцю, я ще не ціл-

ком здурів, хоч вже є на добрій дорозі. Мені вже байдуже. Я вже не дбаю. Я й так не загірю довго місця під цим режимом”.

„Здали зошити, — пише далі Федчук, — і чекаємо на перевірку написаних завдань. Нарешті, професор приніс зошити. Я „зо страхом і трепетом”, повільно розгортаю свій зошит. Чудо і диво! Очам своїм не вірю! Маю оцінку мінус дуже добре. Показую товаришам. Він, протираючи очі, також неїме віри. Обидва дивуємося, заскочені такою великою несподіванкою. Юрцьо радить мені перевірити в професора, чи, бува, не сталася помилка. Я це зробив і, коли професор запевнив мене, що це не помилка, а заслужена оцінка, моїй радості не було кінця. Це мене дуже підбадьорило й дало поштовх до віршування на все життя. Після того я вже сміливо продовжував писати „польські задачі” українським віршем. Професор Галькевич не тільки не мав нічого проти того, але навіть захоплювався мною, давав дуже добрі оцінки, хоч захоплювався пробувати писати також польські вірші, тобто

вироблення польським віршем, польською мовою. Я пробував — і то навіть досить вдало, хоч діставав від професора слабші оцінки”.

Але це було причиною великої неприємності для професора і для мене, яку зробив одного разу студент, поляк Кароль Новіцький, за те, що професор давав мені добрі оцінки з польської мови й літератури за „руське верше”. „Яким правом? — обурювався полячок. — Мій ойцець шпелелвал крив за Львів”, а він, Богдан, таке виробляє! „Русіні стшелялі поляків” — продовжував польський шовініст. Ця су перечка doprowadила до того, що одного разу професор сказав:

„Ти, Новіцкі, я вем що я робем. Такіх ідіотуф, як ти, відзялем в Варшаві. Здавалем професорські екзамін, напісалем задане вершем, а оні ідіоці мне „спалілі” за мойоу поезією... ці там, у Варшаві”...

На велике диво, справа якось затихла. Новіцький більше не шарпався, а я продовжував писати українські вірші, задачі з польської мови й літератури,

досить часто, аж до матури. Потім я просив директора семінарії Орловського віддати мені мої зошити з польськими задачами, бо пізніше дирекція й так їх колись викине до сміття, хоч для мене це буде велика пам'ятка. Директор дозволив мені піти до шафи, де мали бути ті зошити. Хоч там і були подібні зошити інших учнів, але — незважаючи на всі мої старання — своїх зошитів я так і не знайшов. Що з ними сталося — не знаю”.

Потім—учительська праця і писання віршів для дітей.*) Його перший вірш під назвою „Хто ти є?” був надрукований у Львові в дитячому журналіку „Дзвіночок” за квітень 1932 р. 1939 р. у Варшаві Богдан екстерном здав іспит Вищої педагогічної освіти.

„Будучи в Варшаві, — пише Б. Федчук, — я часто відвідував тоді проф. Івана Огієнка, пізнішого митрополита Іларіона, попросивши його зредагувати збірку віршів п. н. „Вінок для українських дітей”. Він це зробив, зазначивши, котрі з віршів, на його думку, цензура може не пропустити. Після вакацій того ж лі-

та Польща „розлетілася”. Я даліше вчитель, директор школи та інспектор масових (неповносередніх) або 7-миклясових шкіл аж до 1944 р.”

Потім, коли ще продовжувалася воєнна завірюха і німецька окупація, деякий час Федчук учителював у Вислоці Великій на Сяніччині. І тут писав багато. Ще того ж 1944 р. доля кидає його до Німеччини. Там він працював з трьома французькими воєннополоненими в підземеллях гір Гарцу, де продукувалися ракети Фау-1 і Фау-2, направляючи електричні мотори. Проживав у Нордгаузені в казематах та бараках. І в підземеллях Гарцу він продовжував писати, хоч „було досить небезпечно — могли запідозрити мене в шпигунстві”.

Що ж сталося зі збіркою, яку зредагував проф. І. Огієнко та іншими до того часу написаними творами Федчука?

Сталося „дуже зле”. Він пише: „Усе залишене дома пропало під час відступу німців. Згоріло разом з хатою під час переходу фронтової лінії. А те, що написав у горах Карпатах, в Команчі, Вислоці Великому,

Сяноці і по дорозі до Німеччини і в Нордгавзені — спіткала та сама доля. Як відомо, перед самим закінченням війни 1945 р. Нордгавзен був зрівняний з землею альянтськими бомбами. Там то в бараках, поміж казармами, під їхніми руїнами залишилося все те, що було написано в 1944-45 рр. Добувати було неможливо. Залишилися деякі вірші, які мав із собою в нотатнику на роботі. Така доля моєї писанини від початку і аж до 1945 р.”.

Капітуляція Німеччини та кінець 2-ої світової війни застають Б. Федчука в українському таборі в Маннгаймі. Учителював у нижчих класах таборової гімназії, також працював (аби „підлатати” свій бюджет) у таборовій управі чи канцелярії. І тут не припиняв свою писанину. Написав п'єску „Святий Миколай серед українців у Маннгаймському таборі”. А для садочка написав і видав (очевидно, за свої гроші, „підмолочені” в таборовій управі) книжечку „Ану, станьмо, діти, разом”, як також рухові гри зі співом (хоч бракувало музики до них). Все це бу-

ло оформлено в книжечку. Другою книжечкою, виданою в Маннгаймі, була „Казка про Івася” (1947 р.), а за нею пішла третя — „Ким я буду” або „Мрії школярів”.

Опинившись у Канаді 1948 р., Федчук і тут не припиняє писати. Зокрема був активним дописувачем до дитячого кутка в тижневику „Український голос”. Він мав те щастя, що завжди, де б він не працював, мав досить часу також для писання своїх загадок — і то майже кожної години по 10-15 хвилин, як він сам стверджує. На додаток, будучи вже по п'ятдесятці, чомусь йому „стрілило в голову” піти на вечірню 5-річну школу архітектурного креслення (що креслення має спільного з дитячими загадками?!), яку закінчив 1965 р. (дивно, що він мав на це все час), хоч практично він потім майже нічого не скористав з тієї школи. Вірші, усмішки та загадки Федчука поміщували також тижневик „Канадійський фермер”, місячник „Мій приятель” та інші.

Правда, тепер Богдан, здається, вже ніде не до-

писує, бо каже, що „щось не бере”. Але загадки ще „строчить”, хоч подібно до інших „товарів” літературного слова — їх перспективи на „збут” в умовах еміграції з кожним роком катастрофічно погіршуються. Але не зважаючи на більший песимізм та навіть зневіру, яка все в більшій мірі полонує нашого славного ювілята, — він і далі не припиняє своєї улюбленої праці. „Пишу, пишу і не лишу — каже він. — Пишу на кожному кроці: вдома, на роботі. Пишу в дорозі, в автобусі, в підземці, в крамниці, в пральні, — де тільки прилине думка-ідея, в церкві під час проповіді пишу загадки на релігійні теми” (а треба сказати, що Богдан є дуже побожною і релігійною людиною — не пропустить жодної проповіді).

„Навіть тоді, коли я був суддею в лаві присяглих, — пише він, — навіть у той час я знаходив вільні хвилини, аби написати загадки, пов’язані з законом. Також і в лікарні, коли достав майже смертельну атаку серця і через те достав наказ від лікарів нічого не робити, — навіть в

ті небезпечні для мене години і хвилини я „ухитрився” закінчити одну збірку загадок і написати одну цілком нову”.

На сьогодні Богдан Федчук видав 16 збірок загадок, а 17-та лежить у друкарні і чекає на свою чергу. Майже готові інші — включно до 25-ої — треба лише забезпечити їх відповідними малюнками. Але, як я зазначив на початку, письменник має вже написаного матеріялу аж на 204 збірки!

Як і більшість попередніх, приємне враження робить остання — 16-та збірка Федчукових загадок, видана засобами друкарні „Гомону України”. На 74 сторінках тут згадується майже про все, що тільки оточує людину або чим людина живе — починаючи від того, „що ми мусимо робити, щоб у світі не бідити” (?), і кінчаючи ребусами та „лекцією” про ребуси. Подібно, як і попередні його збірки, ця також — як доречно пише Денис Гевко з Торонта „наситчена цінним українознавчим матеріялом, який заспокоює голод правди про Україну і чарує своїм духм’яним змістом як

старших, так і молодь, зокрема учнів шкільного віку. Загадки є, незаперечно, цінним засобом для збудження „гостроти розуму“. Вони також корисні для навчання рідної мови та українознавства взагалі — історії, географії, літератури, культури, мистецтва и пісні” (ст. 73). Автор намагався видати свою 16-ту збірку в грудні м. р., в 70-річчя свого народження. Але з технічних причин видання збірки припізнилося.

Свого часу данці (а може й цілий світ) назвали свого геніального байкаря Ганса Андерсена королем байок. Беручи до уваги багатство загадок Богдана Федчука, українці, аналогічно до Ганса Андерсена, так само могли б назвати Богдана Федчука королем українських загадок.

Правда, Федчук напевно усвідомлює собі, що він — не Андерсен, подібно, як і Україна не є Данією, бо в

той час, коли маленька Данія є самостійною і вільною державою, наша 50-мільйонна Україна й далі є найбільш визискуваною й поневоленою колонією Москви.

Хочемо сподіватися, що хоч Богдан Федчук вже вступив в епоху свого „латріаршого віку“ (хоч на вигляд напевно ніхто не скаже, що йому вже пішов восьмий десяток років), проте він видасть ще не одну свою збірку. Треба сказати, що до цього часу йому вдавалося видавати накладом своєї доброї дружини — оперової співачки Стефи, хоч вона — не мільйонерка.

Прим. складача: Реєстр студій Б. Федчука, поданий тут, далеко не повний, бо скромний ювілянт не подав всіх студій, членства в наук. установах і т. п. Напр., м. н., Б. Федчук студіював політ. економію і в цій ділянці дуже добрий і т. д.

ДЕЩО З НАДІСЛАНОВОГО:

КОРОЛЕВІ ЗАГАДОК БОГДАНОВІ Б. ФЕДЧУКОВІ

КОРОЛЕВІ ЗАГАДОК
ІЗ ТРОЯНД СПЛЕТУ ВІНОК.
БАЖАЮ В ДЕНЬ СІМДЕСЯТИРІЧЧЯ
ДОСЯГНУТИ ДО СТОРІЧЧЯ!

Віра Ворскло

ІЗ ВІДГУКІВ ПРО ЗАГАДКИ БОГДАНА Б. ФЕДЧУКА
(Надіслане)

Я читала кілька збірок віршованих загадок Богдана Б. Федчука. Віршовані загадки Федчука, це дуже цікавий відділ дитячої літератури. Крім збірок віршованих загадок Богдана Б. Федчука, я ще не бачила окремих книжечок самих загадок взагалі.

Українські загадки є дуже важливі для українських дітей, бо вони вчать цікаво, приступно і приємно — думати. Дають багато знань з різних ділянок науки, а особливо з українознавства. Вони в приступній зрозумілій формі промовляють до дітей. Це є насправду гімнастика розуму. Діти дуже люблять читати такі коротенькі, цікаві віршики загадки-гри-розваги. Учні (і я також), воліють читати такі цікаві загадки ніж інші українські книжки.

Мало хто пише загадки. Ніхто не хоче присвячувати свого часу на писання загадок. Тільки „Король українських загадок”, Богдан Б. Федчук так робить. (Читала в пресі „Гомін України” з дня 7 червня 1978 р. і з дня 14 червня 1978 р.). Він пише не для своєї користі, але для добра інших, для наших українських дітей і молоді, щоби зацікавити їх рідною мовою, щоби її любили і плекали, рідну мову і культуру, щоби її зберегти якнайдовше, як найбільший скарб народу.

Пан Федчук присвятив багато часу для наших малих і молоді. Написав поверх 20,400 віршованих загадок, крім інших своїх творів — віршів для дітей шкільного віку і навіть старших („Гомін України” з дня 7 червня 1978 р. і 14 червня 1978 р.).

Треба подякувати нашому „Королеві українських загадок”, за його вклад роботи в нашу українську дитячу літературу.

Недавно Богдан Б. Федчук видав 16-ту збірку своїх віршованих загадок. Ця книжка має загадки легкі і трудні, загадки на різні теми: Віршовані короткі загадки описові, анаграми, логогрифи, метаграми, шаради, паліндроми і образкові загадки-ребуси, щоби не було монотонности, а щоб була різноманітність.

При кінці книжки (збірки) є поміщені різні вірші

При кінці книжки (збірки) є поміщені різні гарні вірші і гарні задачі, на віршовані питання-теми, написані його учнями українознавства. Ті задачі-відповіді були для мене найцікавіші, бо показали як ті його учні скористали з з його попередніх книжок і його навчання. (Вчив української літератури на курсах українознавства — видно і пізнати по задачах).

Дуже приємно читати як гарно наша молодь пише про Пана Богдана Б. Федчука. Я думаю, що Пан Федчук дуже багато вже дав українським дітям і бажаю, щоби наш „Король загадок” якнайдовше продовжував свою корисну творчість в ділянці литячої літератури, для добра наших поколінь-народу. Щастя йому Боже!

Наталя Івах

Серпень 1978 р.

Льос Енджелес, Америка

